

CENTAR ZA REGIONALNE AKTIVNOSTI
PROGRAMA PRIORITETNIH AKCIJA

Mediterranean
Action Plan
Barcelona
Convention

MEDITERANSKI AKCIJSKI PLAN
PROGRAMA UN-a ZA OKOLIŠ

Izvješće o radu

Centra za regionalne aktivnosti

Programa prioritetah akcija

u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2025. godine

Split, siječanj 2026.

Izvješće o radu

Centra za regionalne aktivnosti Programa prioritetnih akcija za 2025. godinu

Naziv

Centar za regionalne aktivnosti Programa prioritetnih akcija (u daljnjem tekstu: Centar) obavlja svoju djelatnost, posluje i sudjeluje u pravnom prometu pod dvojezičnim nazivom, na hrvatskom i engleskom jeziku. Naziv Centra na engleskom jeziku je *Priority Actions Programme/Regional Activity Centre (PAP/RAC)*.

Skraćeni naziv Centra na engleskom jeziku je PAP/RAC.

Osnivač

Republika Hrvatska

Osnivač Centra je Republika Hrvatska pa prava i dužnosti osnivača Centra obavlja Vlada Republike Hrvatske.

Prava i obveze Centra u vezi s provođenjem odobrenog mu dijela programa Mediteranskog akcijskog plana Programa Ujedinjenih naroda za okoliš određuju se ugovorom između osnivača Centra i Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (u daljnjem tekstu: UNEP).

Pravni oblik

Ustanova

Sjedište

Kraj sv. Ivana 11, Split

Telefon

021/ 340470

Faks

021/ 340490

Web stranica

<http://paprac.org/>

E-mail

paprac@paprac.org

Matični broj subjekta

060014933

OIB

27788012253

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Osnovni podaci o Centru	1
1.2. Djelatnost i osnovni zadaci Centra	2
1.3. Svrha izrade Izvješća o radu	3
2. Ustrojstvo, upravljanje i ljudski potencijal	4
2.1. Ustrojstvo i upravljanje	4
2.1.1 Upravno vijeće	4
2.1.2 Ravnatelj/ica	5
2.2. Resursi	5
2.2.1 Ljudski potencijali	5
2.3. Edukacija i usavršavanje radnika Centra	5
2.4. Standardizacija i unapređenje poslovanja	6
3. Poslovanje Centra	7
3.1. Mediteranski akcijski plan	8
3.1.1 UNEP/MAP-ovi programi upravljanja obalnim područjima (CAMP-ovi)	8
3.1.2 Nacionalne IUOP Strategije i Obalni planovi	9
3.1.3 Prostorno planiranje morskog područja	11
3.1.4 Prekogranična procjena utjecaja na okoliš	13
3.1.5 UNEP/MAP-ov integralni program praćenja i procjene stanja morskog i obalnog okoliša	13
3.1.6 Uključenje rješenja temeljenih na prirodi u provedbu regionalnih politika	15
3.1.7 Edukacija o IUOP-u i prostornom planiranju na moru	16
3.1.8 Mediteranski dan obale	16
3.1.9 Format za izvješćivanje o provedbi Protokola o IUOP-u	18
3.1.10 Mrežne stranice	18
3.1.11 Provedba glavnih institucionalnih sastanaka sustava UNEP- MAP-a	18
3.2. Ostali projekti vezani za provedbu Protokola o IUOP-u	20
3.2.1 Projekt INCORE-MED	20
3.2.2 Projekt SEADITO	21
3.3. Sudjelovanje u aktivnostima drugih sredozemnih organizacija	21
3.4. Aktivnosti Centra u Republici Hrvatskoj	24
3.4.1 Sudjelovanje na sastancima i konferencijama	24
4. Komunikacija, edukacija i promidžba	27
4.1. Vidljivost Centra	27
4.2. Suradnja s medijima	27
4.3. Edukacija i informiranje	28
4.3.1 Edukacijske aktivnosti	28
4.4. Publikacije	28
5. Financijsko poslovanje	30
6. Zaključak	32
Prilog 1. Popis korištenih kratica	33

Popis slika

Slika 1. Organigram sustava UNEP/MAP-a, sekretarijata Barcelonske konvencije	1
--	---

Popis tablica

Tablica 1. Struktura prihoda Centra u 2025.	30
Tablica 2. Struktura rashoda Centra u 2025.	30
Tablica 3. Rezultat poslovanja Centra u 2025.	31

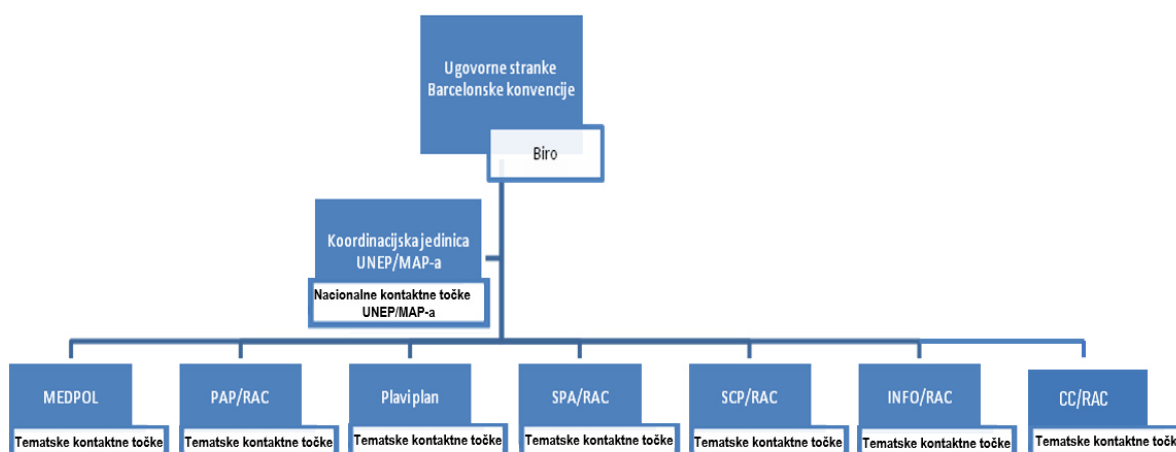
1. Uvod

1.1. Osnovni podaci o Centru

[Centar](#) je ustanova koja obavlja djelatnost vezanu za provođenje dijela programa Mediteranskog akcijskog plana Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (u daljnjem tekstu: [UNEP/MAP](#)), prema obvezama iz Konvencije o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (u daljnjem tekstu: Barcelonska konvencija). Centar obavlja stručne, organizacijske i tehničke poslove u okviru provedbe programa UNEP/MAP-a u područjima koja određuju ugovorne stranke Barcelonske konvencije, a to su sve zemlje sredozemnog bazena i Europska unija.

Mediteranski akcijski plan (MAP) osnovan je 1975. godine, kao prvi u nizu UNEP-ovih programa za regionalna mora, s ciljem osiguranja kvalitetnijih uvjeta života za stanovnike zemalja koje okružuju Sredozemno more te uspostavljanja i osnaživanja međudržavne suradnje i usuglašavanja strategije upravljanja zajedničkim prirodnim resursima. U fokusu UNEP/MAP-a su zaštita okoliša, promicanje modela održivog razvoja, kao i koordinacija aktivnosti i odnosa među zemljama regije u navedenim područjima. Na konferenciji održanoj 1976. godine, 16 zemalja Sredozemlja i Europska unija potpisale su Konvenciju o zaštiti Sredozemnog mora, tzv. Barcelonsku konvenciju, koja je 1995. godine dopunjena i izmijenjena u Konvenciju o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja. Barcelonska konvencija predstavlja pravni okvir za rad UNEP/MAP-a, a do danas je upotpunjena sa sedam protokola. Konvencija broji 22 ugovorne stranke: Albanija, Alžir, Bosna i Hercegovina, Cipar, Crna Gora, Egipat, Europska unija, Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija, Izrael, Libanon, Libija, Malta, Maroko, Monako, Sirija, Slovenija, Španjolska, Tunis i Turska.

Zemlje članice odlučuju o strategiji UNEP/MAP-a, njegovu financiranju i programu na sastancima ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, koji se održavaju svake dvije godine. Odluke donesene na sastancima ugovornih stranaka pravno su obvezujuće za sve zemlje potpisnice Barcelonske konvencije. U svakoj zemlji djeluje po jedna ili više osoba zaduženih za koordinaciju aktivnosti UNEP/MAP-a i njegovih sastavnica unutar zemlje (tzv. nacionalne kontaktne točke ili na engleskom *National Focal Points – NFPs*), kako je shematski prikazano na slici 1.

Slika 1. Organigram sustava UNEP/MAP-a, sekretarijata Barcelonske konvencije

Centar usko surađuje s ostalim sastavnicama UNEP/MAP-a, a to su:

- Koordinacijska jedinica – krovni sekretarijat Barcelonske konvencije, sa sjedištem u Ateni (Grčka),
- Program za prevenciju i smanjenje zagađenja sredozemnog mora MEDPOL, sa sjedištem u Ateni (Grčka),
- Centar za intervencije u slučaju havarija i iznenadnog zagađenja mora REMPEC, sa sjedištem u La Valletti (Malta),
- Centar za regionalne aktivnosti zadužen za posebno zaštićena područja SPA/RAC, sa sjedištem u Tunisu (Tunis),
- Centar za regionalne aktivnosti Plan Bleu, sa sjedištem u Marseilleu (Francuska),
- Centar za regionalne aktivnosti zadužen za održive načine proizvodnje i korištenja proizvoda MedWaves, sa sjedištem u Barceloni (Španjolska),
- Centar za regionalne aktivnosti zadužen za baze podataka i komunikaciju INFO/RAC, sa sjedištem u Rimu (Italija)
- Novi Centar za regionalne aktivnosti zadužen za aktivnosti vezane za klimatske promjene CC/RAC, sa sjedištem u Istanbulu (Turska).

1.2. Djelatnost i osnovni zadaci Centra

Centar obavlja stručne, organizacijske i tehničke poslove u okviru provedbe programa UNEP/MAP-a u područjima koja su odredile ugovorne stranke Barcelonske konvencije, a vezano uz integralno upravljanje obalnim područjima Sredozemlja.

Centar je osnovan na sastanku zemalja članica Mediteranskog Akcijskog Plana 1977. godine u Splitu. Prava i dužnosti osnivača Centra obavlja Vlada Republike Hrvatske.

Prava i obveze Centra u vezi s provođenjem odobrenog mu dijela programa UNEP/MAP-a određena su ugovorom između osnivača Centra i UNEP-a. U tijeku je proces revizije ovog ugovora.

Djelatnost Centra obuhvaća stručne, organizacijske i tehničke poslove koji se odnose na:

- provedbu odluka i drugih zaključaka i preporuka ugovornih stranaka Barcelonske konvencije iz djelokruga rada Centra, koje financira UNEP putem Mediteranskog namjenskog fonda (u daljnjem tekstu: Fond),
- provedbu aktivnosti u okviru procesa upravljanja obalnim područjima, a posebno provedbe Protokola Barcelonske konvencije o integralnom upravljanju obalnim područjima Sredozemlja (u daljnjem tekstu: Protokol),
- provedbu projekata iz programa upravljanja obalnim područjima, što obuhvaća neposrednu suradnju s državnim tijelima, institucijama i stručnjacima ugovornih stranaka Barcelonske konvencije,
- organizaciju međunarodnih konferencija, simpozija, seminara, znanstvenih radionica i sastanaka o zaštiti okoliša i upravljanju obalnim područjima,
- suradnju s drugim stručnim organizacijama Ujedinjenih naroda i drugim međunarodnim stručnim organizacijama, institucijama i stručnjacima u vezi s provedbom programa upravljanja obalnim područjima i provedbom projekata zaštite okoliša,

- suradnju sa stručnim organizacijama, institucijama i državnim tijelima ugovornih stranaka Barcelonske konvencije u pružanju stručne i druge pomoći u zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja,
- stručno osposobljavanje domaćih i međunarodnih stručnjaka u provedbi programa zaštite okoliša, planiranja i upravljanja obalnim područjima,
- prijenos međunarodnih iskustava i znanja institucijama u Republici Hrvatskoj iz područja djelatnosti Centra, a odnose se na izradu prijedloga projekata upravljanja obalnim područjima.

U okviru svoje djelatnosti Centar može obavljati stručne poslove upravljanja obalnim područjima i zaštite okoliša i za druge naručitelje, uz naknadu i ako obavljanje tih poslova ne ometa obavljanje redovnih poslova te doprinosi provedbi Barcelonske konvencije i njenih protokola, u prvom redu Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjima, za čiju je provedbu u svim zemljama Sredozemlja Centar izravno zadužen i odgovoran.

Djelatnost Centra ostvaruje se temeljem plana rada definiranog projektnim dokumentima UNEP/MAP-a, koje donose ugovorne stranke Barcelonske konvencije. Budući da je osnivač Centra Republika Hrvatska, ostvarivanje programa, a s tim u vezi i djelatnost Centra, provodi se sukladno zakonima Republike Hrvatske, propisima donesenim na temelju istih, Statutu Centra i ugovoru između osnivača Centra i UNEP-a. Djelatnost Centra ne obavlja se radi stjecanja dobiti. Centar o svojoj djelatnosti vodi dokumentaciju i evidenciju sukladno propisima UNEP/MAP-a te zakonima Republike Hrvatske i propisima donesenim na temelju istih.

Centar ima i obvezu podnošenja izvješća o radu i financijskih izvješća prema UNEP/MAP-u, i to: polugodišnjih, godišnjih i finalnih izvješća. Finalno izvješće podnosi se po isteku dvogodišnjeg razdoblja za koje su odobreni plan rada i proračun.

1.3. Svrha izrade Izvješća o radu

Slijedom obveza iz članka 43. Statuta Centra, Centar je dužan izraditi godišnje izvješće o radu, koje podnosi Vladi Republike Hrvatske. Izvješće služi za informiranje Vlade o provedenim aktivnostima i njegovoj ulozi u Republici Hrvatskoj i sredozemnoj regiji. Objavom izvješća o radu na svojim internetskim stranicama Centar ispunjava obvezu informiranja javnosti o svom radu i povećava transparentnost poslovanja.

2. Ustrojstvo, upravljanje i ljudski potencijal

2.1. Ustrojstvo i upravljanje

Organi Centra su Upravno vijeće i Ravnatelj/ica.

2.1.1 Upravno vijeće

Upravno vijeće upravlja Centrom. Članove Upravnog vijeća imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske. Upravno vijeće ima pet članova, od kojih je jedan djelatnik Centra, a ostali su predstavnici Grada Splita, Sveučilišta u Splitu, ministarstva nadležnog za vanjske poslove i ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša.

Mandat članova Upravnog vijeća traje četiri godine. Predsjednika Upravnog vijeća i njegovog zamjenika biraju članovi Upravnog vijeća.

Članovi Upravnog vijeća u izvještajnom razdoblju bili su:

- izv. prof. dr. sc. Mario Šiljeg, ravnatelj Instituta za vode Josip Juraj Strossmayer,
- mr.sc. Mirta Mandić, voditeljica Službe za Globalna pitanja, Sektor za Ujedinjene narode i međunarodne organizacije,
- mag. biol. et oecol. mar. Daniela Šegvić, voditeljica Odsjeka za zaštitu okoliša, Grad Split,
- prof. dr. sc. Igor Jerković, prorektor za znanost i kvalitetu Sveučilišta u Splitu,
- mag. oec. Dina Šilović, financijska koordinatorica u Centru za regionalne aktivnosti Programa prioritarnih akcija.

Tijekom 2025. godine Upravno vijeće održalo je dvije sjednice. Dvanaesta sjednica osmog saziva Upravnog vijeća održana je u Splitu, hibridno, 28. studenog 2025. radi priprema za sastanak ugovornih stranaka Barcelonske Konvencije COP24 u Kairu, izvještavanja o pripremi novog okvirnog sporazuma između RH i UNEP-a o Centru, te radi usvajanja zapisnika 11. sjednice Upravnog vijeća Centra. Ravnateljica je predstavila aktivnosti održane tijekom 2025. godine s naglaskom na sastanke kontaktnih točaka svih komponenti MAP sustava, te sastanke na temu ažuriranja „Mediterranske strategije održivog razvoja“ i „Regionalnog okvira za prilagodbu na klimatske promjene“. Izvijestila je o sastancima održanim u RH: u lipnju, u Upravi vodnog gospodarstva i zaštite mora ministarstva nadležnog za vodno gospodarstvo na kom se raspravljalo o usklađenosti provedbe zajedničkih operativnih principa za komponente UNEP/MAP-a, te o pripremi nacrtu novog okvirnog sporazuma između RH i UNEP-a o Centru. Izvijestila je i o sastanku u Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije u studenom radi donošenja odluke o sastavu hrvatske delegacije za COP 24 koja čini 10 predstavnika, a predvodio ju je g. Tomislav Bošnjak, veleposlanik RH u Egiptu. Predsjednik Upravnog vijeća obavijestio je učesnike sjednice da je Vlada RH na sjednici održanoj 27. studenog 2025. donijela odluku o domaćinstvu za COP 25, koji će se održati 2027. godine. Ravnateljica je pozdravila tu odluku, posebice imajući u vidu obilježavanje 50. obljetnice PAP/RAC-a u 2027. godini. Naglasila je da se nada da će se ova dva sporazuma – pošto se za domaćinstvo COP-a tkđ. treba izraditi Sporazum između UNEP-a i RH, raditi paralelno, pa da će time možda biti lakše dovršiti ovaj zadatak.

Trinaesta sjednica osmog saziva Upravnog vijeća održana je hibridno 17. prosinca 2025. u Splitu. Na sjednici je usvojen zapisnik 12. sjednice te su podnesena izvješća ravnateljice o poslovanju Centra u 2025. godini, programu rada za 2026. godinu., prvog rebalansa financijskog plana Centra za 2025. godinu i financijskog plana Centra za 2026. Predsjednik Upravnog vijeća pohvalio je odluku RH o povećanju

kontribucije Centru, dok su ostali članovi Upravnog vijeća iskazali interes za suradnju s Centrom na projektima koji povezuju mediteransku regiju, i to posebno na rješenjima temeljenima na prirodi, pripremi Obalnih planova za jačanje otpornosti i održivosti, te na jačanju kapaciteta.

Izvještaji i radni materijali svih održanih sjednica dostupni su na mrežnim stranicama Centra na hrvatskom jeziku (<https://paprac.org/hr/ustrojstvo>).

2.1.2 Ravnatelj/ica

Ravnatelj/ica vodi, predstavlja i zastupa Centar i poduzima sve pravne radnje u ime i za račun Centra, zastupa Centar u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima i pravnim osobama s javnim ovlastima.

Ravnatelj/ica zastupa i predstavlja Centar pred institucijama zemalja potpisnica Barcelonske konvencije te pred međunarodnim organizacijama i drugim ključnim dionicima za Centar, vodi pripremu strateških dokumenata i sudjeluje u izradi strateških dokumenata sustava UNEP/MAP-a, izrađuje dvogodišnji program rada Centra u suradnji s direktorima sustava UNEP/MAP-a, osigurava financijska sredstva za poslovanje Centra, sudjeluje na kvartalnim sastancima direktora sastavnica UNEP/MAP-a te gradi i održava partnerstva, koristeći pri tom službene jezike UNEP/MAP-a.

2.2. Resursi

2.2.1 Ljudski potencijali

Centar zapošljava deset djelatnika.

2.2.2 Sjedište

Centar posluje u uredskim prostorijama na adresi Kraj sv. Ivana 11, Split, površine od cca 300 m. Prostorije su Centru ustupljene na korištenje od strane Grada Splita.

2.3. Edukacija i usavršavanje radnika Centra

Podizanje razine specifičnog znanja djelatnika i jačanje kapaciteta Centra iznimno su važni za obavljanje propisanih zadataka. Edukacija se provodi u okviru projekata i aktivnosti u kojima Centar sudjeluje. Na održanim edukacijama povećana je sposobnost radnika za ispunjenje radnih obveza, a glavnina edukativnih aktivnosti realizirala se putem konferencija, seminara, radionica i sastanaka iz područja rada Centra.

Osim toga, u 2025. godini djelatnici Centra sudjelovali su na sljedećim edukacijama:

- Tečaj o prezentacijskim vještinama za sve djelatnike Centra (Split, 13. veljače 2025.), organizator Libris komunikacije;
- „Tečaj o korištenju MS Teams aplikacije” za sve djelatnike Centra (webinar, 27. veljače 2025.), organizator Nephos;
- „Zelena javna nabava za jednu djelatnicu Centra (webinar, 13. veljače 2025.), organizator Temporis savjetovanje;
- Praktične primjene Zakona o fiskalizaciji za dvije djelatnice Centra (Split, 3.12.2025.) organizator TEB poslovanje 2.

2.4. Standardizacija i unapređenje poslovanja

Od 2021. godine mrežne stranice Centra prilagođene su osobama s invaliditetom prema Zakonu o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora (NN 17/19), a sve u namjeri da se i toj skupini potencijalnih korisnika omogući pristup dostupnim digitalnim sadržajima.

Tijekom 2025. godine nastavljene su aktivnosti usmjerene standardizaciji poslovanja, korištenjem digitalne podrške Microsoft 365 paketa (Teams, Outlook, OneDrive i SharePoint) za sve zaposlenike, što je unaprijedilo efikasnost rada i osiguralo stalni pristup podacima i tijekom službenih putovanja. Nastavljeno je poticanje zaposlenika na pažljivo korištenje umjetne inteligencije, te se relevantna iskustva razmjenjuju tijekom redovnih tjednih sastanaka.

Krajem godine održane su dvije tematske radionice na temu planiranja aktivnosti Centra tijekom slijedećeg strateškog perioda. Naime, Srednjoročna Strategija UNEP/MAP sustava (MTS – *Mid Term Strategy*) ističe 2027. godine, te će se u narednom dvogodišnjem periodu pristupiti izrađivanju strategije za naredni period. Da bi se uloga Centra čim bolje ugradila u novu srednjoročnu strategiju, a i da bi bili u poziciji nadoknaditi smanjenje financijske podrške nastalo uključivanjem novog RAC-a, kao i porastom financiranja RAC-ova u Italiji i u Španjolskoj, posebna pažnja na radionicama posvećena je prilikama.

3. Poslovanje Centra

Glavno područje djelovanja Centra je integralno upravljanje obalnim područjima (IUOP), prepoznato kao put prema održivosti u obalnim područjima na UN konferenciji o okolišu i razvoju, održanoj 1992. godine u Rio de Janeiru (Brazil). Centar je globalno poznat kao centar izvrsnosti za IUOP, ključnog mehanizma za zaštitu i održivi razvoj obala jer se još od konferencije u Rio Centar bavi razvojem IUOP metoda i alata prilagođenih potrebama zemalja sredozemne regije. Na nacionalnoj i lokalnoj razini IUOP se provodi u sklopu UNEP/MAP-ovih programa upravljanja obalnim područjima (poznatih po engleskoj kratici CAMP – *Coastal Area Management Programme*) i sličnih inicijativa koje imaju za cilj izradu obalnih planova i nacionalnih obalnih strategija (<http://ICZMplatform.org/projects>).

Od posebnog značaja za rad Centra je stupanje na snagu Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjima u Sredozemlju, čijih 40 članaka osigurava sveobuhvatan pravni okvir kojim se zemlje sredozemne regije obvezuju na izradu i provođenje nacionalnih strategija i planova, kao i na međunarodnu suradnju u cilju održivog razvoja u njihovim obalnim područjima. Protokolom se želi promijeniti negativne trendove u korištenju obalnih resursa i učiniti razvojne trendove što održivijim. Potpisan je u Madridu 2008. godine od strane 15 ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, a stupio je na snagu 2011. godine. Do danas ga je ratificiralo 11 zemalja (Albanija, Crna Gora, Francuska, Hrvatska, Izrael, Libanon, Malta, Maroko, Sirija, Slovenija i Španjolska) i Europska unija kao punopravna potpisnica Barcelonske konvencije, što ga čini dijelom europske pravne stečevine. U Tunisu i Italiji proces ratifikacije je u završnoj fazi, dok je u preostalim zemljama u tijeku.

Protokol o IUOP-u prvi regionalni pravno-obvezujući dokument o ovoj temi na svijetu, koji je nastao kao rezultat četverogodišnjeg procesa konzultacija i pregovora sa i među zemljama regije koje su se odlučile za pravni dokument, a ne samo preporuku kao što je slučaj kod Europske unije. Izrada i donošenje Protokola bili su još jedna potvrda da Sredozemno more spaja zemlje s različitim geografijom, poviješću, tradicijom, običajima, načinom života i stupnjem razvoja, a okoliš i briga o njemu ih ujedinjuju.

U prosincu 2023. godine donesena je [rezolucija Opće skupštine UN-a 78/159](#) pod nazivom „Jačanje suradnje za IUOP u cilju postizanja održivog razvoja”. Ta rezolucija zahtijeva izradu akcijski orijentiranog izvješća, temeljenog na doprinosima država članica, u okviru dostupnih resursa, o praktičnim i kontekstualno specifičnim izazovima, preprekama i uvjetima koji omogućuju učinkoviti razvoj i provedbu IUOP-a. Izvješće se pripremalo za 3. konferenciju UN-a o Oceanima, koja se održala u lipnju 2025. godine u Nici (Francuska), kao i za 80. sjednicu Generalne Skupštine UN-a, održanoj u rujnu 2025. na kojoj je IUOP bio posebna tema na rasporedu rasprava u okviru dana posvećenog održivom razvoju.

Odlukom ugovornih stranaka, Centru je dodijeljena uloga koordinatora provedbe Protokola, što je naznačeno i u samom tekstu Protokola, a on je izvršava kroz izradu i primjenu novih metodologija, instrumenata i alata, pripremom CAMP-ova, nacionalnih IUOP strategija i Obalnih planova, edukacijom i podizanjem svijesti različitim aktivnostima i komunikacijama s dionicima na svim razinama. Ukratko, Centar ima dvojaku ulogu: djelovanje na globalnoj razini kroz donošenje zakonskih i strateških dokumenata, ali i na lokalnoj razini kroz pomoć zemljama i njihovim nižim jedinicama (regije, gradovi) u provedbi tih dokumenata.

Službena verzija [Protokola](#) dostupna je na engleskom, francuskom, španjolskom i arapskom jeziku, dok je u [Zakonu o potvrđivanju Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja](#) dostupan tekst Protokola na hrvatskom jeziku.

3.1. Mediteranski akcijski plan

Program rada i proračun Centra za razdoblje od siječnja do prosinca 2025. godine usvojeni su od strane zemalja potpisnica Barcelonske konvencije u sklopu programa rada i proračuna cijelog UNEP/MAP-a za razdoblje 2024-2025., donesenog na sastanku ugovornih stranaka (COP 23) održanom u Portorožu (Slovenija) od 5. do 8. prosinca 2023. godine. U skladu s donesenim dvogodišnjim planom, Centar je u 2025. godini proveo sljedeće aktivnosti:

3.1.1 UNEP/MAP-ovi programi upravljanja obalnim područjima (CAMP-ovi)

U okviru CAMP-a, Centar je zadužen za koordinaciju aktivnosti svih sastavnica UNEP/MAP-a, u suradnji s Koordinacijskom jedinicom UNEP/MAP-a u Ateni. CAMP-ovi imaju za cilj:

- olakšati provedbu Protokola u zemljama potpisnicama Barcelonske konvencije;
- izraditi i donijeti strateške i provedbene dokumente za održivo korištenje obalnih resursa;
- olakšati primjenu inovativnih metoda i alata za planiranje i upravljanje obalnim i morskim područjima;
- ojačati kapacitete na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini za ostvarenje ciljeva ekonomske, socijalne i okolišne održivosti.

Područja provedbe CAMP-ova određuju se po pre-definiranim kriterijima, među kojima treba istaknuti:

- reprezentativnost tematike koja će se obrađivati i izgledi da će predložena rješenja biti korisna kao primjer i za druga obalna područja;
- politička podrška državnih i lokalnih institucija i spremnost da se rezultati projekta pretoče u lokalne i nacionalne razvojne politike;
- zadovoljavajući institucionalni kapacitet za provedbu projekta u obalnom području na koje se projekt odnosi.

Na prijedlog zainteresirane zemlje, odluka o izradi i provedbi CAMP-a donosi se na konferenciji ugovornih stranaka Barcelonske konvencije.

U 2025. godini, u suradnji s ostalim UNEP/MAP-ovim centrima i odgovarajućim nacionalnim institucijama, nastavljena je provedba nove generacije CAMP-ova fokusiranih na interakcije mora i kopna.

CAMP Malta

Tijekom ove godine dostavljen je prvi nacrt Studije izvedivosti od strane ugovorene konzultantske tvrtke, na koju su komentare dostavili PAP/RAC, nacionalna kontaktna točka za Maltu te drugi relevantni dionici, uključujući Ministarstvo planiranja Malte i Agenciju za okoliš i resurse (ERA). Njihovi prijedlozi dostavljeni su u zasebnom dokumentu kako bi bili uzeti u obzir pri izradi Sporazuma s opisom poslova za provedbu aktivnosti u prvoj polovici 2026. godine.

Nastavljene su konzultacije o uključenju ostalih RAC-ova UNEP/MAP sustava u provedbu CAMP-a, te su centri SPA/RAC, MEDPOL i INFO/RAC predvidjeli sredstva u svom programu rada, dok će ostali Centri odluku o uključenju donijeti nakon zaključenja Studije izvedivosti.

CAMP Turska

Tijekom 2025. godine dovršena je Studija izvedivosti za CAMP Izmir, te je izrađen nacrt Sporazuma s opisom poslova za provedbu aktivnosti. Održano je više sastanaka između institucija u Turskoj (relevantna ministarstva i institucije u regiji Izmir) u koordinaciji s PAP/RAC nacionalnom kontaktnom osobom i konzultantom. COP24 u Kairu bio je prilika za raspravu o projektu s PAP/RAC nacionalnom kontaktnom točkom. Očekuje se da će konačni nacrt biti dovršen i spreman za potpisivanje tijekom 2026.

Nastavljene su konzultacije o mogućnosti uključenja ostalih RAC-ova sustava UNEP/MAP, te su centri SPA/RAC, MEDPOL i INFO/RAC predvidjeli sredstva u svom programu rada, dok će ostali Centri odluku o uključenju donijeti tijekom dovršetka Sporazuma s Opisom poslova za provedbu aktivnosti.

3.1.2 Nacionalne IUOP Strategije i Obalni planovi

Tijekom 2025. godine nastavljen je rad na nacionalnim strategijama za IUOP u Libanonu i u Tunisu, te na Obalnim planovima u zaljevu Boke Kotorske u Crnoj Gori, u regiji Tanger–Tétouan–Al Hoceima u Maroku, te u području sliva rijeke i obale regije Damour u Libanonu. Sve se ove inicijative provode uz pomoć UNEP-ovog programa MedProgramme Child Project 2.1 Obalna područja Sredozemlja: sigurnost vode, klimatska otpornost i zaštita staništa“ (*Mediterranean Coastal Zones: Water Security, Climate Resilience and Habitat Protection*), financiranog od strane Svjetskog fonda za okoliš (*Global Environment Facility – GEF*) u kojemu sudjeluju sljedeće članice UNEP/MAP-a: Albanija, Alžir, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Egipat, Libanon, Libija, Maroko i Tunis. To su zemlje koje ispunjavaju uvjete za financiranje Svjetskog fonda za okoliš. Projektne aktivnosti Centra osmišljene su kao pružanje potpore zemljama u ratifikaciji i provedbi Protokola o IUOP-u, i to od potpore izradi nacionalnih strategija za IUOP, planova upravljanja obalnim područjima, izrade različitih procjena i studija, do edukacija putem tematskih radionica, i različitih inicijativa s ciljem podizanja svijesti. Projektni partneri su UNESCO-ov Međunarodni hidrološki program (UNESCO-IHP), Globalno partnerstvo za vode (GWP-Med) i UNEP/MAP-ov Plan Bleu/RAC.

Nacionalna Strategija IUOP za Libanon

Nakon nekoliko odgađanja zbog opće situacije u zemlji, izrada Nacionalne strategije IUOP-a za Libanon, započeta početkom 2023. godine te usporena radi situacije u zemlji tijekom 2024. ove je godine ostvarila napredak. Nacionalni tim od 14 stručnjaka, koji pokrivaju 10 različitih disciplina, do kraja 2025. godine pripremio je nacрте ključnih dokumenata: Dijagnostičke analize, Početne preporuke za Nacionalnu strategiju IUOP-a, Uvodnog dokumenta za Zakon o IUOP-u i Početnih preporuka za isti zakon. Istodobno, otvorena je Nacionalna obalna platforma na stranici <https://www.balamand.edu.lb/IOE/OurProjects/ICZM/Pages/default.aspx/>. Ponovo su ustanovljeni on-line mjesečni sastanci tima, dok su se kontinuirano provodile konzultacije s nacionalnom kontakt točkom PAP/RAC-a za Libanon i, prema potrebi, predstavnicima drugih partnera. Također, održana su i dva važna sastanka: prvi zajednički sastanak dionika od 1. do 3. srpnja u Bejrutu, te drugi zajednički sastanak dionika u Bejrutu krajem listopada (zajedno s partnerima GWP-MED, UNESCO-IHP i Plan Bleu/RAC). Na sastanku je predstavljen napredak nacionalne IUOP strategije, te su predstavljeni rezultati pripreme Zakona o IUOP-u za Libanon.

Nacionalna IUOP Strategija za Tunis

U Tunisu je tijekom godine dovršena procjena naučenih lekcija iz provedbe Nacionalne IUOP strategije 2020.–2025., izrađena na temelju približno 30 polu-strukturiranih intervjua s ključnim institucijama i dionicima. Preliminarni rezultati predstavljeni su i raspravljeni tijekom Dana obale 2025., a prikupljene povratne informacije doprinijele su finalizaciji procjene i jačanju preporuka. Ovaj skup strateških smjernica

poslužit će kao temelj za izradu nove Nacionalne IUOP strategije za razdoblje 2026.–2030., koja se razvija u trenutku obilježenom sve snažnijim pritiscima na obalni prostor, uključujući obalnu eroziju, porast razine mora, urbanizaciju te potrebu usklađivanja gospodarskog razvoja, očuvanja bioraznolikosti i klimatske otpornosti.

Paralelno je izrađen i Komunikacijski plan koji prati provedbu tuniske Nacionalne IUOP strategije. Plan je osmišljen radi povećanja vidljivosti aktivnosti nacionalnih institucija — osobito APAL-a — te jačanja svijesti različitih ciljnih skupina, od donositelja odluka i lokalnih vlasti do civilnog društva, gospodarskih aktera i građana, o važnosti održivog upravljanja obalnim područjima. Pretvaranjem tehničkih analiza u jasne, pristupačne i poticajne poruke, plan doprinosi stvaranju zajedničkog razumijevanja IUOP načela, boljoj suradnji među dionicima te snažnijem angažmanu u zaštiti tuniske obale. Promicanjem dobrih praksi i uspješnih nacionalnih iskustava na nacionalnoj i regionalnoj razini, Komunikacijski plan dodatno učvršćuje vidljivost i vodeću ulogu Tunisa u mediteranskom obalnom upravljanju i jačanju otpornosti.

Plan upravljanja obalnim područjem Boke Kotorske

U okviru financijske potpore projekata GEF MedProgramme Child Project 2.1 nastavljen je rad na dovršavanju aktivnosti vezanih uz Obalni plan za zaljev Boke Kotorske u Crnoj Gori: izrađen je promotivni video o razvoju i važnosti [Plana upravljanja obalnim područjem Boke Kotorske](#), podijeljen nacionalnim i lokalnim dionicima te GEF kontaktima uz vrlo pozitivne reakcije, a paralelno je napredovala izrada Akcijskog plana, čiji je prvi nacrt zaprimljen početkom rujna. Tema prilagodbe na klimatske promjene sustavno ja ugrađivana tijekom procesa planiranja, te su mjere prilagodbe proizašle iz SCCF projekta dodatno su razrađene unutar nacrta Akcijskog plana. U drugoj polovici godine dovršen je nacrt Akcijskog plana, te dostavljen dionicima radi konzultacija, s planom da se zaprimljeni prijedlozi integriraju s glavnim tekstom plana u prvoj polovici 2026. godine.

Obalni plan regije Tanger–Tétouan–Al Hoceima

Drugi regionalni Obalni plan (Schéma régional du littoral – SRL), koji se priprema u okviru GEF MedProgramme Child Projecta 2.1 i SCCF projekta, odnosi se na regiju Tanger–Tétouan–Al Hoceima (TTA) u Maroku. Plan je izrađen i dostavljen nacionalnim i lokalnim dionicima na komentiranje još u travnju 2024. Tijekom Godišnjeg sastanka za praćenje provedbe održanog u Istanbulu u travnju 2025., Maroko je zatražio dodatnu financijsku potporu za dovršetak SRL-a, u skladu s dodatnim zahtjevima nacionalnog zakonodavstva. PAP/RAC je osigurao sredstva za tehničko ažuriranje studije na regionalnoj razini. Opisi poslova (ToR) izrađeni su dovršeni od strane Ministarstva i regionalne vlade TTA. Stručnjaci su angažirani u kolovozu 2025., pripremni sastanak s Regionalnom direkcijom za okoliš održan je u rujnu 2025., nakon čega su stručnjaci izradili metodološku bilješku i plan terenskih posjeta na razini regije TTA. Prvi interni regionalni sastanak održan je u prosincu 2025. u Tangeru (u prostorijama Regionalnog vijeća), dok su dodatni sastanci planirani u prvoj polovici 2026. Dodatne aktivnosti diseminacije SRL TTA planirane su u prvoj polovici 2026., u suradnji s GWP-Med-om i koordinacijskom jedinicom MedProgramme-a. Tijekom čitave pripreme plana radilo se na uključivanju prilagodbe klimatskim promjenama u marokanski Obalni plan (SRL TTA).

Plan integralnog upravljanja za Damour, Libanon

PAP/RAC sudjeluje u izradi Integralnog plana upravljanja slivom i obalom Damoura u Libanonu, uz redovite dvotjedne online konzultacije s partnerskim organizacijama i stručnim timom. Stručnjaci PAP/RAC-a doprinijeli su definiranju granica obuhvata, rješavanju nedostataka u podacima i GIS-u te izradi analize dionika. Prvi zajednički sastanak dionika održan je u Bejrutu od 1. do 3. srpnja 2025., a drugi krajem listopada, u suradnji s GWP-Med, UNESCO-IHP i Plan Bleu/RAC-om. Na sastancima su predstavljeni napredak nacionalne IUOP strategije i nacrta zakona o IUOP-u te napredak Integralnog Plana

Upravljanja (Integrated Management Plan - IMP) za Damour. PAP/RAC je dodatno prikazao primjere dobrih praksi iz mediteranske regije tijekom MedProgramme Outreach radionice te sudjelovao u terenskom obilasku lokaliteta Damour. Treći sastanak planiran je za veljaču 2026., s fokusom na daljnju razradu mjera i usuglašavanje s dionicima.

3.1.3 Prostorno planiranje morskog područja

Unatoč tome što ga IUOP Protokol izriječno ne spominje, prostorno planiranje mora implicitno je predviđeno samom definicijom obalnog područja (članak 3 Protokola) koje ima svoju kopnenu i morsku komponentu, s time da se morski dio obalnog područja proteže do vanjske granice teritorijalnog mora zemalja članica Barcelonske konvencije. Iz tog razloga, a posebno po donošenju Direktive Europske unije o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja, ugovorne stranke Barcelonske konvencije, na svojoj konferenciji u Tirani (COP 20) u prosincu 2017. godine., naložile su Centru da dio svojih aktivnosti usmjeri na uvođenje prostornog planiranja mora u sustav Barcelonske konvencije, te je tako 2023. godine na COP 23 u Portorožu usvojen zajednički konceptualni okvir za provedbu prostornog planiranja mora (Marine Spatial Planning - MSP) u Sredozemlju.

U 2025. godini nastavljene su aktivnosti pružanja podrške zemljama članicama u provedbi prostornog planiranja morskog područja, i to posebice Tunisu, Alžiru i Albaniji. U Tunisu je uspješno završena inicijativa potpore pokretanju MSP-a. Kao rezultat rada izrađeno je „Inicijalno Izvješće o iskustvima u prostornom planiranju morskog prostora u Tunisu“, koje pruža sveobuhvatan pregled MSP praksi i inicijativa. Izvješće uključuje pregled postojećeg pravnog okvira relevantnog za MSP, inicijalno mapiranje ključnih institucija te analizu postojećih i planiranih nacionalnih programa povezanih s MSP-om, uzimajući u obzir nedavne regionalne političke odluke o MSP-u i plavoj ekonomiji, kao i aktualne i planirane nacionalne i lokalne vladine projekte.

Dana 25. studenoga 2025., PAP/RAC je, u suradnji s APAL-om, organizirao nacionalnu radionicu o prostornom planiranju morskog područja u Tunisu, na kojoj je, između ostalog, predstavljen nacrt Inicijalnog Izvješća prostornog planiranja mora. Radionica je okupila 45 sudionika iz nacionalnih institucija, tehničkih tijela, znanstvene zajednice i ključnih dionika uključenih u korištenje mora i zaštitu morskih ekosustava. Kroz strukturirane prezentacije i tematske rasprave sudionici su unaprijedili razumijevanje temeljnih načela, alata i faza procesa morskog prostornog planiranja, kao i njegove povezanosti s integralnim upravljanjem obalnim područjem i relevantnim sektorskim politikama. Program je obuhvatio tehničke sesije o MSP konceptima, metodološkim pristupima, upravljanju te pitanjima vezanim uz bioraznolikost, a dodatno je obogaćen segmentom “MSP u praksi”, u sklopu kojeg su predstavljena iskustva više mediteranskih zemalja, uključujući Tunis, Italiju, Španjolsku, Tursku i Francusku.

Posebnu vrijednost dala je interaktivna vježba “MSP Challenge Game”, koja je omogućila praktičan uvid u složenost donošenja odluka u kontekstu usklađivanja gospodarskih aktivnosti, okolišnih pritisaka i ciljeva očuvanja prirode. Radionica je pritom pridonijela i prepoznavanju ključnih potreba za daljnju podršku razvoju MSP procesa u Tunisu, posebno u pogledu dostupnosti i upravljanja podacima, jačanja institucionalne koordinacije te osiguravanja uključivog sudjelovanja dionika. APAL i PAP/RAC ponovno su potvrdili svoju predanost nastavku suradnje kako bi podržali Tunis u izradi koherentnog nacionalnog okvira morskog prostornog planiranja usklađenog s regionalnim i međunarodnim standardima.

U Tunisu je pokrenuta i pilot-aktivnost usmjerena na izradu studije izvedivosti alata upravljanja po zonama (Area-Based Management Tools – ABMT) u području Lella Hadhria na otoku Djerba, Cilj ove studije bio je iniciranje integralnog planskog procesa koji obuhvaća kopnene i morske prostore u skladu s načelima

IUOP-a i MSP-a. Budući da je MSP u Tunisu još uvijek relativno nov koncept, odabrano pilot-područje, prepoznato po svojoj ekološkoj, socioekonomskoj i kulturnoj vrijednosti, poslužilo je kao relevantan testni prostor za procjenu praktične primjenjivosti prostornih alata upravljanja u obalnom području. Aktivnost provodi APAL, nacionalna institucija nadležna za MSP, a studija izvedivosti zamišljena je kao doprinos jačanju nacionalnih kapaciteta i budućim planskim procesima unutar tuniske strategije ekološke tranzicije.

Proces je započeo početnom procjenom stanja okoliša, uključujući vrednovanje ekološke važnosti područja, naročito u pogledu morske bioraznolikosti i ključnih staništa, te identifikaciju glavnih pritisaka koji utječu na obalne i morske ekosustave. Posebna je pozornost posvećena utjecajima ljudskih aktivnosti kako bi se osiguralo sveobuhvatno razumijevanje izazova za očuvanje prirode. Paralelno je provedena analiza politika i upravljanja, usmjerena na pregled institucionalnog okvira te relevantnih zakonskih i strateških dokumenata koji određuju buduću primjenu ABMT-a u tuniskom regulatornom kontekstu. Na temelju prikupljenih nalaza izrađen je preliminarni skup mjera upravljanja kroz participativni proces koji je uključivao aktivno sudjelovanje lokalnih dionika. U nastavku su identificirane i procijenjene mjere obnove i očuvanja, uz razmatranje njihove očekivane učinkovitosti te srednjoročnih i dugoročnih troškova i koristi. Cjelokupan je proces bio podržan strukturiranim uključivanjem dionika tijekom dvije konzultacijske radionice na kojima su predstavljeni napredak studije i edukativni materijali. Završni rezultati predstavljeni su tijekom središnjeg događanja Dana obale, čime je uspješno zaokružena studija i ova zajednička inicijativa APAL-a i Centra.

U Alžiru je izrađeno izvješće o naporima zemlje u području zaštite obale, integralnog upravljanja obalnim područjima i prostornog planiranja morskog prostora, koje je u fazi dostave nacionalnoj kontaktnoj točki.

Formalni dokument za pokretanje MSP procesa u Albaniji izrađen je i dostavljen nacionalnoj agenciji za prostorno planiranje. Dokument, među ostalim, uključuje predloženi okvir upravljanja, standarde podataka i procjenu podataka, kao i nacrt radnog plana za razvoj MSP-a.

Tijekom 2025. godine PAP/RAC je započeo provedbu projekta MediGREEN, financiranog iz programa EMFAF, tijekom koje je aktivno sudjelovao u nizu regionalnih i nacionalnih aktivnosti usmjerenih na jačanje MSP-a u euro-mediteranskom kontekstu. Godina je započela zajedničkom konferencijom projekata MediGREEN i MPA Europe u Madridu, gdje je PAP/RAC predstavio MSP aktivnosti u okviru Barcelonske konvencije, a dan poslije vodio rasprave MSP Radne skupine tijekom sastanka Mediteranske zajednice prakse za MSP. U okviru projekta dovršene su procjene triju nacionalnih morskih prostornih planova (Slovenija, Cipar, Malta) u odnosu na Europski zeleni plan, predstavljene na događanju u Veneciji, te je izrađen i ažuriran anotirani nacrt studije o ribarstvu, MSP-u i povezanim temama, čije se dovršenje očekuje krajem 2026. Također je dovršena procjena malog i rekreacijskog ribarstva u Albaniji s analizom međupovezanosti s drugim pomorskim aktivnostima. Kao doprinos jačanju nacionalnih kapaciteta, PAP/RAC je 25. studenoga organizirao nacionalnu edukaciju o MSP-u za APAL i druge institucije (ukupno 43 sudionika), koja je obuhvatila povezanost IUOP-a i MSP-a, ulogu MSP alata u oblikovanju plavog gospodarstva te mogućnosti integracije bioraznolikosti, ribarstva i OEEM-a kroz MSP. Nadalje, PAP/RAC je sudjelovao na nizu povezanih događanja, uključujući nacionalnu radionicu MediGREEN (26. studenoga), sastanak MedMSP COP-a (27. studenoga) i 5. WESTMED konferenciju (28. studenoga), na kojoj je sudjelovao i kao panelist u sesiji posvećenoj MSP-u, čime je dodatno doprinio regionalnom dijalogu i razmjeni iskustava.

Tijekom 2025. godine dovršena je provedba projekta MSP4BIO. PAP/RAC je sudjelovao na online Glavnoj skupštini projekta MSP4BIO, održanoj 5. i 6. veljače 2025. Glavna tema rasprave bila je dovršetak metodološkog okvira te rezultati njegove operacionalizacije na testnim lokacijama, odnosno rješenja prilagođena specifičnim lokalnim kontekstima.

PAP/RAC je sudjelovao u pripremi sljedećih projektnih isporuka: Strateške smjernice za integraciju procesa MPA i MSP na različitim razinama upravljanja i ekosustava, Vodič za integraciju MPA i MSP, Politička rješenja za očuvanje bioraznolikosti u morskim i pomorskim politikama, te Završne preporuke, prenosivost i skaliranje učinkovitog uključivanja bioraznolikosti u MSP. PAP/RAC je, zajedno sa Sveučilištem na Azorima, pripremio Vodič za integraciju MPA i MSP, a zajedno s partnerom SPro i dva *policy brief-a* o integraciji bioraznolikosti i MSP-a. 6. lipnja 2025. PAP/RAC je organizirao webinar „Kako prostorno planiranje morskog prostora može doprinijeti postizanju europskih ciljeva 30x30?“. Tijekom provedbe projekta, PAP/RAC je dao doprinos nizu komunikacijskih materijala te je redovito komunicirao o napretku projekta.

PAP/RAC je tijekom godine intenzivno radio na uspostavi i jačanju Mediteranske radne skupine za MSP predstavnika ugovornih stranaka Barcelonske konvencije. Pripremljen je i članovima radne skupine predstavljen nacrt Pozicijskog dokumenta o unaprjeđenju provedbe MSP-a u Mediteranu, koji je razmatran kroz više krugova konzultacija. Organizirana su tri sastanka MSP radne skupine, online i uživo, uključujući sastanak održan 5. svibnja 2025. u Ateni. Tijekom cijelog procesa PAP/RAC je koordinirao niz online konzultacija te dao strateške doprinose za ažuriranje Mediteranske strategije održivog razvoja (MSSD). Uz to, Centar je sudjelovao i na sastancima MSP COP-a i EU MSEG-a za MSP, predstavljajući napredak rada MSP radne skupine. Kao dodatnu potporu razvoju MSP-a u regiji, PAP/RAC je izradio Početne smjernice za povezivanje obalnog i morskog planiranja u Turskoj, koje će poslužiti kao temeljni dokument za operacionalizaciju nacionalnog MSP-a na sub-nacionalnoj razini.

3.1.4 Prekogranična procjena utjecaja na okoliš

Tijekom godine dovršena je Pravna studija o integraciji prekogranične procjene utjecaja na okoliš (EIA) i strateške procjene utjecaja na okoliš (SEA) u okvir Barcelonske konvencije, koja je nakon predstavljanja na regionalnom konzultacijskom sastanku u Ateni 6. veljače 2025. finalizirana na temelju dobivenih zaključaka. U suradnji s Tajništvom MAP-a, PAP/RAC je sudjelovao i na drugom regionalnom sastanku o prekograničnoj EIA/SEA za mediteranske zemlje, održanom u Portorožu od 28. do 30. svibnja 2025. Paralelno je dovršena i aktivnost pružanja potpore ugovornim strankama u provedbi IUOP Protokola, s posebnim naglaskom na primjenu prekogranične EIA i SEA u suradnji s ESPOO konvencijom i njezinim Kijevskim protokolom. Nacionalni doprinosi Egipta, Libije, Maroka, Tunisa i Turske — uključujući razmjenu informacija, primjere dobrih praksi, jačanje provedbe postojećih odredbi, pilot-projekte i mogućnosti dugoročne suradnje — objedinjeni su u izvješću na engleskom i francuskom jeziku. Procjena je dodatno razmotrena na regionalnom sastanku 24. lipnja, uz sudjelovanje nacionalnih predstavnika i Tajništva ESPOO konvencije, čime je zaokružena ova faza rada na unaprjeđenju prekograničnih postupaka procjene utjecaja u regiji.

3.1.5 UNEP/MAP-ov integralni program praćenja i procjene stanja morskog i obalnog okoliša

Integralni program praćenja i procjene stanja morskog i obalnog okoliša (*Integrated Monitoring and Assessment Programme - IMAP*) jedna je glavnih aktivnosti cijelog sustava UNEP/MAP-a. Provedba integralnog programa praćenja temelji se na 11 zajedničkih ekoloških ciljeva dogovorenih na sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, održanom 2008. godine u Almeriji (COP 15). Ti zajednički ekološki ciljevi organizirani su u 3 skupine: 1. Biološka raznolikost i nezavičajne vrste; 2. Obala i hidrografija; 3. Zagađenje i morski otpad.

Centar je zadužen za IMAP u dijelu koji se odnosi na obalne ekološke ciljeve (ekološki ciljevi 7 i 8, pokazatelji 15, 16 i 25). U tom kontekstu je kroz 2025. godinu nastavljeno pružanje tehničke podrške u

provedbi nacionalnih programa praćenja u zemljama Sredozemlja s ciljem prikupljanja podataka i izvještavanja o stanju obalnih područja.

U suradnji s nacionalnim i međunarodnim stručnjacima, i uz financiranje osigurano kroz EU projekt EcAp Med PLUS provedene su koordinacijske aktivnosti u zemljama za koje je zadužen Centar. Inicijalno je bilo odlučeno da će to biti Libanon i Maroko, no zbog administrativnih poteškoća u organizaciji provedbe aktivnosti u Maroku, odlučeno je da će umjesto Maroka, Centar biti zadužen za provedbu aktivnosti u Egiptu. Tijekom 2025. godine dovršeni su svi administrativni postupci u Egiptu te je potpisan sporazum o donaciji Provedba aktivnosti u Egiptu je ubrzana da bi se nadoknadio zaostatak u odnosu na druge zemlje koje ovaj projekt provode. Nacionalni timovi u Libanonu i Egiptu izradili su nacрте izvješća o procjeni potreba za nacionalne IMAP-ove, dok je PAP/RAC, osim spomenutih Libanona i Egipta, dao komentare na nacionalna izvješća o procjeni potreba za IMAP u Libiji i Tunisu, koje su koordinirali druge komponente MAP-a.

Doprinosi su dani sadržaju i strukturi integralnih nacionalnih IMAP dokumenata, koji će zemljama poslužiti kao osnova za izradu njihovih nacionalnih IMAP-ova. Također su pripremljeni doprinosi za reviziju EcAp politike i IMAP-a u klasteru obale i hidrografije, uključujući izradu radnih dokumenata za sastanke radne skupine za CORMON (*Ecosystem Approach Correspondence Group on Monitoring*) i sastanke MAP nacionalnih kontaktnih osoba.

Tijekom 2025. godine Centar je organizirao dva sastanka radne skupine CORMON: 15. i 16. srpnja u Rimu, na kom se raspravljalo o nadogradnji Metodoloških kartica pokazatelja (Guidance Factsheets) za CI15 i CI16, metodologiji procjene za CI25 (promjene pokrova zemljišta), opisima poslova (ToR) za CORMON sastanke, te o tijeku interakcije s drugim upravljačkim tijelima UNEP/MAP-a. Dani su i doprinosi sastancima Koordinacijske skupine za EcAp i MAP nacionalnih kontaktnih točaka u vezi s revizijama EcAp i IMAP politika. Na zahtjev sastanaka Koordinacijske radne skupine za EcAp i MAP nacionalnih kontaktnih točaka, organiziran je i ad hoc online CORMON sastanak 30. rujna, s ciljem rasprave i predlaganja novih zajedničkih pokazatelja povezanih s klimatskim promjenama. Radni dokument o pokazateljima povezanim s klimatskim promjenama za EO7 (2 pokazatelja) i EO8 (3 pokazatelja) pripremljen je i raspravljen na CORMON sastanku za obalu i hidrografiju (15. i 16. srpnja 2025. u Rimu) te na ad hoc CORMON sastanku (online) 30. rujna 2025. Nakon tog sastanka započeta je izrada Metodoloških kartica pokazatelja za pokazatelje u okviru cilja EO7, pri čemu je odabran konzultant i isporučen prvi nacrt. Na sličan način, proveden je ugovor za izradu Metodoloških kartica pokazatelja za pokazatelj vezan uz močvarna područja u okviru cilja EO8. Oba sastanka održana su uz potporu EcAp MedPLUS projekta.

U suradnji sa SPA/RAC-om, 19. studenoga 2025. organiziran je webinar na kojem je PAP/RAC dao doprinos povezivanju pokazatelja u okviru EO7 i EO8 s novo razvijenim EO6 Očuvanje morskog dna. Ovaj webinar poslužio je kao prilika za razmjenu dobrih praksi i podizanje svijesti o važnosti IMAP-a.

Na sastanku ugovornih stranaka u prosincu u Kairu, pokazatelj CI 25 (zajednički pokazatelj promjena pokrova zemljišta), nakon gotovo desetljeća u statusu pokazatelja-kandidata, napokon je uvršten na popis službenih IMAP pokazatelja. Na temu ovog pokazatelja pripremljen je trening za Maroko, za koji je Marokansko Ministarstvo za zaštitu okoliša iskazalo poseban interes. U okviru priprema priručnik za izračun ovog pokazatelja je preveden na francuski jezik, dok će se trening održati u siječnju 2026. godine. Ova aktivnost provedena je uz podršku UNEP-GEF MedProgramme projekta 2.1

3.1.6 Uključenje rješenja temeljenih na prirodi u provedbu regionalnih politika

Tijekom godine PAP/RAC je dao snažan doprinos razvoju i primjeni rješenja temeljenih na prirodi (*Nature Based Solutions* - NbS) u okviru projekta Horizon Europe DesirMED – „Demonstracija i integracija rješenja temeljenih na prirodi za klimatski otpornu transformaciju u Mediteranu“. Projekt je započeo početkom 2024. godine s ciljem demonstracije i jačanja NbSa, inovativnih tehnologija i društvenih praksi radi ubrzanja klimatski otporne transformacije mediteranskih regija. U projektu sudjeluju 34 partnera iz deset EU država, a Splitsko-dalmatinska županija prepoznata je kao jedno od demonstracijskih područja zbog postojećih plana upravljanja — Obalnog plana županije, Obalnog plana Kaštela i Plana upravljanja slijevom rijeke Jadro — te razvijenih mehanizama upravljanja i angažiranosti dionika. Uz PAP/RAC, hrvatski partneri u projektu su Splitsko-dalmatinska županija, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu te Udruga Sunce. Zahvaljujući izrađenom i usvojenom Obalnom planu županije Obalnom planu grada Kaštela i planu za slijev rijeke Jadro, kao i postojanju *governance* mehanizama, klaster Splitsko-dalmatinske županije odabran je kao demonstracijsko područje u ovom projektu. Uz aktivnosti vezane za Splitsko-dalmatinski klaster Centar vodi i radni paket koji se odnosi na širenje inovativnih rješenja temeljenih na prirodi i njihovu integraciju diljem Mediterana. Radni paket WP3 sa svojim aktivnostima započinje početkom 2026. godine.

Projekt je 2025. ušao u treću godinu provedbe i nastavio razvijati suradnju između partnera, demonstracijskih regija i europskih inicijativa za klimatsku otpornost.-a, inovativnih tehnologija i društvenih praksi radi ubrzanja klimatski otporne transformacije mediteranskih regija. U prvoj polovici godine naglasak je bio na razvoju i razmjeni praktičnih znanja, uključujući suorganizaciju prve radionice o primjeni NbSa za prilagodbu obalnih područja Splitsko-dalmatinske županije klimatskim promjenama (7. veljače 2025.) te sudjelovanje na regionalnom klsterskom sastanku 28. travnja 2025. U drugom dijelu godine PAP/RAC je doprinio isporukama u okviru WP5 – Upravljanje, kao i pripremama za regionalnu radionicu koja će se održati u Splitu 2026. Posebnu stručnu ulogu PAP/RAC je imao na Regionalnoj radionici o dizajniranju klimatski otpornih krajolika održanoj u Bilbao u listopadu 2025., gdje je pridonio razvoju novih europskih smjernica, osobito dijelovima vezanima uz obalne izazove. Aktivnosti tijekom godine osnažile su poziciju PAP/RACa kao ključnog regionalnog aktera u razvoju NbSa i povezivanju znanosti, upravljanja i prakse.-a i njihovu integraciju u politike diljem Mediterana. U prvoj polovici godine naglasak je bio na razvoju i razmjeni praktičnih znanja, uključujući suorganizaciju radionice o primjeni -a za -dalmatinske županije klimatskim promjenama (7. veljače 2025.) te sudjelovanje na regionalnom -a kao ključnog regionalnog aktera u razvoju -a i povezivanju znanosti, upravljanja i prakse. Više o projektu može se pronaći na mrežnim stranicama: <https://www.desirmed.eu/>

PAP/RAC je predstavio i raspravljao o ulozi rješenja temeljenih na prirodi (NbS) na Trećem sastanku o razvoju/ažuriranju Nacionalnih akcijskih planova (NAP) 2025.–2035. u okviru Protokola o LBS-u, održanom 23. i 24. travnja 2025. u Loutrakiju, Grčka.

PAP/RAC je pozvan da doprinese radionici o prilagodbi klimatskim promjenama i morskim zaštićenim područjima, koju su organizirali Sveučilište Aix-Marseille i Plan Bleu/RAC u Aix-en-Provenceu, Francuska, 16. lipnja 2025.

PAP/RAC je, u suradnji sa SPA/RAC-om, dao doprinos regionalnim edukacijskim radionicama u okviru projekata FishEBM i SEMPA, pod nazivom „Rješenja temeljena na prirodi i strategije prilagodbe klimatskim promjenama za obalne i morske ekosustave“, održanima u Gökovi, Turska, od 8. do 12. prosinca 2025. Glavni fokus bili su primjeri obalnih planova iz Crne Gore i Maroka pripremljeni u okviru GEF MedProgramme-a, kao i Smjernice PAP/RAC-a za rješenja temeljena na prirodi u različitim obalnim tipologijama.

3.1.7 Edukacija o IUOP-u i prostornom planiranju na moru

Edukacijske aktivnosti prepoznate su od strane svih ugovornih stranaka Barcelonske konvencije kao ključne za provedbu Protokola o IUOP-u.

Virtualni tečaj „MedOpen“

Tijekom 2025. godine za „MedOpen“, virtualni tečaj o IUOP-u koji Centar provodi od 2004. godine s ciljem jačanja kapaciteta u zemljama Sredozemlja za upravljanje obalnim područjima, pripremljeni su, uz pomoć odabranih stručnjaka, materijali na temu procjene ranjivosti obala na utjecaje klimatskih promjena. Materijali su pripremljeni uz financiju podršku UNEP-GEF MedProgramme. Projekta 2.1.

Kao i prethodnih godina, osnovni „MedOpen“ tečaj (<https://ICZMplatform.org/page/med-open>) bio je dostupan tijekom cijele godine na engleskom i francuskom jeziku.

Kao dio aktivnosti vezanih uz project INCORE-MED, PAP/RAC sudjeluje u pripremi online otvorenog tečaja za platformu MedOpen, koji će obuhvatiti ključne teme poput primjene SWAP pristupa i Democracy Labs u IUOP/MSP-u, inovativnih rješenja, mehanizama upravljanja te modela integracije rezultata projekata u lokalne i regionalne procese upravljanja. Ovaj tečaj omogućit će širu dostupnost znanja i alata razvijenih u okviru INCORE-MED projekta te će pridonijeti jačanju kapaciteta dionika iz cijele mediteranske regije.

PAP/RAC je partner u Erasmus+ KA220-YOU projektu „Climate Change Awareness in the Mediterranean from Youth Perspective“, zajedno s Nacionalnim centrom za pomorsko pravo Sveučilišta u Ankari (DEHUKAM), te partnerima iz Italije, Turske i Španjolske. U okviru projekta provest će se niz od četiri edukacijska tečaja (svaki u trajanju od jednog tjedna). Prva edukacija održana je u srpnju 2025., a PAP/RAC je dao doprinos kroz prezentacije o pravnoj osnovi zaštite okoliša u Mediteranu, posebice o Barcelonskoj konvenciji i njezinim protokolima, s posebnim naglaskom na IUOP Protokol. Provedene su pripreme za drugu i treću edukaciju te su dovršene nominacije studenata (četiri po edukaciji iz svake zemlje).

PAP/RAC je provodio nastavu za studente u okviru master programa COAST na Sveučilištu Aix-Marseille te je dao doprinos nastavnoj sesiji o IUOP-u, prilagodbi klimatskim promjenama i rješenjima temeljenima na prirodi (NbS) održanoj 4. i 5. studenoga 2025.

Studentima Splitskog Sveučilišnog odjela za more organizirano je predavanje i praktična demonstracija provedbe MSP-a na Sredozemlju, u sklopu uloge PAP/RAC-a kao nastavne baze. Predavanje za 16 studenata organizirano je 15 prosinca u konferencijskoj dvorani Centra.

3.1.8 Mediteranski dan obale

Od 2007. godine PAP/RAC svake godine u drugoj zemlji organizira regionalnu proslavu „[Mediteranskog dana obale](#)“, prve komunikacijske kampanje sustava UNEP/MAP-a. Cilj kampanje je promicanje vrijednosti obalnih područja te podizanje svijesti o pritiscima i prijetnjama kojima su izloženi Sredozemno more i njegove obale.

Uz podršku Svjetskog fonda za okoliš „MedProgramme“ projekta 2.1, i ovogodišnja je kampanja Dana obale imala je dvostruki format: uz središnju proslavu provedena je i digitalna kampanja. Ovogodišnje izdanje obilježeno je sloganom „Inspirajmo utjecaj: Mediteranske institucije za otpornost obala“. Pripreme za kampanju započete su u ožujku, a kampanja je provedena od srpnja do listopada. Korišten je niz

komunikacijskih alata kako bi se potaknulo sudjelovanje javnosti: vizuali i kartice za društvene mreže, uvodnik ravnateljice PAP/RAC-a, digitalni oglasi na Meta platformama i LinkedInu, kampanja izravnog uključivanja institucija radi prikupljanja priča, e-mail kampanja s komunikacijskim paketom, kao i ArcGIS storymap „Institucije u akciji: Jačanje obalne otpornosti“ objavljen na službenoj mrežnoj stranici Dana obale. Kroz pozive na djelovanje i objave temeljene na podacima, kampanja je uspješno približila složene teme – klimatske rizike, načela IUOP-a i obalnu otpornost – široj publici, što se odrazilo u ostvarenih 42,4 milijuna impresija, više od 320.000 klikova, više od 900 novih pratitelja te rekordnim razinama angažmana.

Uz digitalnu vidljivost, dodatni su naponi bili usmjereni na medijsku promociju. Pripremljena su priopćenja za medije na francuskom i engleskom jeziku uoči glavne proslave u Tunisu, kao i zasebno lokalizirano priopćenje na francuskom i arapskom jeziku. Kako bi se dodatno povećala prepoznatljivost Dana obale, izrađen je niz promotivnih materijala, uključujući roll-up banner, platnene torbe, bilježnice, postere, mape za dokumente, dvojezičnu brošuru te stolni kalendar za 2026. godinu.

Regionalna proslava, održana 25. rujna u Gammarthu u Tunisu, okupila je više od 170 sudionika iz institucija, stručne zajednice i medija. Program je uključivao dvije panel-rasprave posvećene ulozi međunarodnih institucija u održivom upravljanju obalnim područjima te jačanju nacionalnih institucionalnih kapaciteta. Predstavljen je i alat upravljanja po zonama za područje Lella Hadhria na Djerbi, kao konkretan primjer integriranog i održivog pristupa upravljanju obalnim resursima. U poslijepodnevnom dijelu, izložba o morskoj bioraznolikosti, organizirana u okviru projekta ORIENTATE Tunis, prikazala je nova istraživanja i lokalne projekte usmjerene na očuvanje morskih ekosustava. Događanje je privuklo značajnu pozornost lokalnih medija, uz snažan naglasak na važnosti zajedničke odgovornosti za zaštitu obalnog područja.

Prijedlog upućen ugovornim strankama Barcelonske konvencije 2024. godine da se Mediteranski Dan Obale predloži za „Flagship“ inicijativu Mediteranske strategije za održivi razvoj je prihvaćen. Osim toga, na sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije (COP 24) predloženo je, i prihvaćeno, da Mediteranske zemlje kandidiraju Dan Obale kao globalni UN dan.

Kampanji Mediteanskog Dana Obale u 2025. godini pridružile su se slijedeće zemlje:

- Već više od desetljeća Izola je domaćin Mediteranskog tjedna obale, događanja koje okuplja znanstvenike, donositelje politika, gospodarstvenike i zajednice oko zajedničkih izazova i prilika. Ove je godine PAP/RAC sudjelovao na radionici „Klimatska otpornost: od izvora do mora“, predstavljajući načine na koje integrira klimatsku otpornost u planiranje upravljanja obalnim područjima. Slovenija, prva država koja je 2009. ratificirala Protokol o IUOP-u, a koja taj povijesni trenutak svake godine obilježava Danom obale, pokazuje kako se na samo 46 kilometara obale može razviti primjer za cijelu regiju – od uspostave novih zaštićenih područja do pretvaranja obalne ceste u slobodan prostor za ljude i prirodu.
- U Cagliariju je obilježavanje Dana obale bilo povezano s Sardinia Sailing Cupom, gdje su djeca iz Up School Cagliari istraživala obalni ekosustav i izradila instalaciju od recikliranih materijala. Na pozornici su istaknuti izazovi mediteranskih obala i strategija EU-a 30×30, uz predstavljanje rada institucija Capo Carbonara MPA i RAS Ambiente, koje su pokazale kako projekti poput BLUE4ALL doprinose ovim ciljevima.
- Dodatno, putem digitalnog izdanja Dana obale kroz [Story map](#) prikupljene su priče 27 institucija i organizacija diljem Mediterana. Pod sloganom „Institucije u akciji: Jačanje obalne otpornosti – priče o suradnji, inovacijama i učinku diljem Mediterana“ poslana su poruke iz Ministarstava za zaštitu okoliša Cipra, Libanona, Crne Gore i Turske. U prikupljenim pričama istaknuta su ključna nacionalna nastojanja. Cipar je naglasio svoju predanost ratifikaciji Protokola o IUOP-u, dok je Crna Gora upozorila da je obala prva linija obrane od klimatskih promjena te pozvala na održivo

upravljanje i smanjenje pritiska na prirodne resurse. Znanstvena zajednica, putem mreže MedECC, podsjetila je da je dobro upravljanje temelj obalne otpornosti te da izolirani naponi bez koordinacije riskiraju gubitak učinka.

- Drugi primjeri prikazali su kako se politike provode na terenu: u Turskoj se novi nacionalni okviri prenose u lokalno upravljanje kroz integrirano planiranje obalnog područja, dok je francuski Conservatoire du Littoral predstavio višedesetljetni model upravljanja obalnim zemljištem koji sve više nadahnjuje zemlje regije. U Alžiru, gdje je ENSSMAL predstavljen u StoryMapu, poruka o potrebi zajedničke zaštite obale odjeknula je i u udarnim televizijskim terminima, naglašavajući da je mediteranska obala zajednička baština koja zahtijeva suradnički pristup.

Sve zajedno, ove priče prenijele su snažnu poruku: kada se znanje dijeli, rješenja se umnažaju – a kada institucije uživaju povjerenje, uključuju se i građani. Upravo to je bila misao vodilja ovogodišnjeg slogana – Inspirajmo utjecaj.

3.1.9 Format za izvješćivanje o provedbi Protokola o IUOP-u

Prema članku 26 Barcelonske konvencije, ugovorne stranke imaju obvezu izvješćivanja o pravnim, administrativnim i drugim mjerama poduzetim u cilju provedbe Barcelonske konvencije i pripadajućih protokola i preporuka usvojenih na sastancima ugovornih stranaka. Kako bi se zemljama olakšalo podnošenje izvješća vezanih za provedbu Protokola o IUOP-u, razrađen je online upitnik, a Centar pruža punu tehničku i administrativnu podršku. U 2025.g. PAP/RAC je pripremio analizu usklađenosti i provedbu protokola po svim pitanjima za 17 zemalja koje su isporučile izvješća. Isto služi Odboru za sukladnost (Compliance Committee) za izvještaj na sastanku ugovornih stranaka COP24.

3.1.10 Mrežne stranice

Centar ima obavezu održavati mrežne stranice na službenim jezicima UNEP/MAP-a, a to su engleski i francuski jezik. Pored toga, dodana je i posebna stranica na hrvatskom jeziku, koja nije prijevod osnovnih stranica na engleskom i francuskom jeziku, već služi za objavu materijala sukladno zakonu.

Mrežna stranica Centra, kao i posebna stranica „Mediterranskog dana obale“ i tečaja „MedOpen“, redovito se ažuriraju. Od prošle godine objedinjeni su i svi projekti financirani od strane Svjetskog fonda za okoliš (Global Environment Facility – GEF), a koje je Centar preko UNEP/MAP-a provodio u posljednjem desetljeću, a koji se mogu pronaći na slijedećoj poveznici: <https://gefmed.paprac.org/>

U pripremi su novi sadržaji i obnova stranica, a sve se stranice se kontinuirano nadograđuju:

<http://paprac.org/>

<https://coastday.net/>

<https://medopen.org/>

<https://ICZMplatform.org/page/med-open>

<https://gefmed.paprac.org/>

3.1.11 Provedba glavnih institucionalnih sastanaka sustava UNEP- MAP-a

Centar ima obavezu sudjelovati u izradi radnih materijala za institucionalne sastanke na kojima se donose odluke vezane za UNEP/MAP sustav, uključivo one o programu rada i tematskim dokumentima pojedinih sastavnica (centara), a to su: redovni sastanci ravnatelja Centara (kvartalni), sastanci nacionalnih kontaktnih točaka UNEP/MAP-a (bienio) i konferencije ugovornih stranaka Barcelonske konvencije (COP),

(bienalni). Tijekom 2025. godine održani su redoviti sastanci ravnatelja, te sastanci kontaktnih točaka svih Centara sustava, kao i sastanak ugovornih stranaka COP 24. PAP/RAC je dao doprinos pripremi revidiranih dokumenata MSSD-a i RCCAF-a, te je sudjelovao na sastancima organiziranim u tom okviru. PAP/RAC je također sudjelovao na sastanku MAP kontaktnih točaka u rujnu u Ateni.

Sastanak kontaktnih točaka PAP/RAC-a održan je 6. i 7. svibnja 2025. u Ateni u Grčkoj. Sastanak je okupio predstavnike iz 17 mediteranskih zemalja, potvrđujući interes za IUOP-u, MSP i prilagodbu obalnih područja klimatskim promjenama. Na sastanku je razmotren je napredak u provedbi Programa rada za tekuće dvogodišnje razdoblje. Sudionici su pohvalili kvalitetu i raznolikost provedenih aktivnosti, koje su u potpunosti usklađene sa Srednjoročnom strategijom UNEP/MAP-a 2022.–2027. te Akcijskim planom za provedbu IUOP Protokola (2020.–2027.). Delegati su također predstavili nacionalne inicijative u području IUOP-a i prilagodbe klimatskim promjenama, predstavljajući različite nacionalne perspektive. Ove razmjene potaknule su značajan interes za pojedinim aktivnostima, pri čemu je više zemalja izrazilo namjeru repliciranja aktivnosti jačanja kapaciteta i terenskih aktivnosti. Ključni zaključci i preporuke sa sastanka poslužili su kao podloga za rasprave na sljedećem sastanku MAP kontaktnih točaka te na kasnijem sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije u prosincu 2025., osiguravajući da obalno planiranje i dalje bude pokretač regionalne suradnje i napretka.

Od 2. do 5. prosinca u Kairu je održan 24. sastanak ugovornih stranaka Barcelonske konvencije i njenih protokola (COP24Med), posvećen temi “Održivo plavo gospodarstvo za otporno i zdravo Sredozemlje”. Sastanak je okupio predstavnike 21 mediteranske zemlje, Europske unije te ključne regionalne i međunarodne dionike, a Egipat je po prvi put preuzeo predsjedanje COP-om. Ugovorne stranke raspravile su i revidirale ključne strateške dokumente, uključujući prijedlog Programa rada i proračuna za 2026.–2027., Mediteransku strategiju održivog razvoja 2026.–2035. te Regionalni okvir za prilagodbu klimatskim promjenama u morskim i obalnim područjima 2026.–2035., a usvojena je i Ministarska deklaracija kojom je potvrđena zajednička predanost očuvanju i održivom korištenju morskih i obalnih resursa. COP24 je također obilježio 50. godišnjicu MAP-a i Barcelonske konvencije, dodatno naglašavajući globalnu važnost dugogodišnje regionalne suradnje.

U okviru službenog programa PAP/RAC je, u suradnji s RAED-om, organizirao popratni događaj „Inkluzivni putovi prema regionalnoj viziji integralnog upravljanja obalnim i morskim područjima“, uz sudjelovanje institucija kao što su Plan Bleu, SPA/RAC i Liga arapskih država te nacionalnih ministarstava i agencija iz Turske, Albanije i Tunisa. Događaj je istaknuo koordinacijsku ulogu PAP/RAC-a u regionalnim procesima morskog prostornog planiranja (MSP) i predstavio ključne alate koji podupiru nacionalne i regionalne MSP procese. Osim toga, PAP/RAC je sudjelovao na još tri popratna događanja: „Jedno Sredozemlje, jedna budućnost: Integralne akcije za otporno more“ u okviru MedPrograma, „Znanost, obrazovanje i suradnja za otporno Sredozemlje“ u organizaciji Fondacije „Mohammed VI pour la Protection de l’Environnement te Povezivanje lokalne prakse i politika: Dijalog o obnovi obalnih područja za bioraznolikost i klimatsku otpornost“ u organizaciji IUCN-a, gdje je predstavljen rad Centra na obnovi obalnih područja.

Na sastanku je Republika Hrvatska službeno ponudila domaćinstvo sljedećeg sastanka ugovornih stranaka COP25, što je od posebnog značenja i za PAP/RAC jer će 2027. godine obilježiti 50. obljetnicu svog djelovanja.

3.2 Ostali projekti vezani za provedbu Protokola o IUOP-u

Tijekom 2025. godine, osim kroz redovne programske aktivnosti, Centar je pružao tehničku pomoć zemljama članicama u provedbi Protokola kroz više projekata financiranih iz sredstava Svjetskog fonda za okoliš (*Global Environment Facility – GEF*), Europske unije i drugih donora. Aktivnosti po tim projektima u potpunosti su integrirane u program rada, te su opisane u prethodnim poglavljima. U nastavku navodimo osnovne informaciju o tim projektima, uz detaljniji opis novih projekatima, kao i popis mrežnih stranica na kojima se o vanjskim projektima može pronaći više informacija.

3.2.1 Projekt INCORE-MED

PAP/RAC je, zajedno s UNEP/MAP centrom Plan Bleu, partner u projektu INCORE-MED, financiranom iz programa Interreg Euro-MED . Projekt, koji traje ukupno 33 mjeseca, započeo je 1. travnja 2025. S ukupnim proračunom od 2.487.000 EUR (EU doprinos: 1.989.000 EUR), u projektu sudjeluje 9 partnera iz 7 sedam zemalja, a vodeći partner je National and Kapodistrian University of Athens. Poseban naglasak stavljen je na suradnju sa SD RERA (Hrvatska) na pilot-lokaciji u Kaštelanskom zaljevu.

INCORE-MED usmjeren je na jačanje klimatske otpornosti euro-mediteranskih obalnih područja stavljajući lokalne zajednice u središte upravljačkih procesa. Projekt razvija i testira inovativne pristupe uključivog upravljanja, klimatske prilagodbe i rješenja temeljenih na prirodi, uz integraciju participativnih metoda u ICZM i MSP procese te jačanje kapaciteta javnih tijela i civilnog društva.

Na četiri pilot-lokacije provode se dvije participativne metodologije: Democracy Labs (Kaštela, Hrvatska i Algarve, Portugal usmjerene na razvoj inkluzivnih i transparentnih modela upravljanja, te SWAP (Katalonija, Španjolska i Sardinija, Italija), metodološkog okvira koji kombinira klimatske scenarije, ekspertne analize i dijalog s dionicima kako bi se definirali dugoročni, društveno prihvatljivi adaptacijski putevi. Rezultati uključuju participativne karte percepcije klimatskih rizika, integraciju prilagodbe u planove te razvoj smjernica i edukacijskih alata za širu primjenu u Mediteranu.

Centar vodi radni paket WP4 (prijenos, replikabilnost i diseminacija), te koordinira kapitalizaciju rezultata, izradu *policy briefova* i metodoloških smjernica, jačanje kapaciteta ICZM/MSP institucija te integraciju rezultata u strateške dokumente Barcelonske konvencije.

Centar pruža i stručnu podršku Javnoj ustanovi RERA S.D. u provedbi metodologije Democracy Labs na kaštelanskom pilot-području. Ova suradnja nadovezuje se na dugogodišnje zajedničke aktivnosti u prethodnim projektima, osobito u sklopu EU projekta CO-EVOLVE, u okviru kojeg je izrađen Plan upravljanja obalnim područjem Grada Kaštela. Upravo je taj Plan, temeljen na načelima integralnog upravljanja obalnim područjem i širokom uključivanju dionika, odigrao ključnu ulogu u tome da Grad Kaštela bude odabran kao jedno od pilot-područja u projektu INCORE-MED.

Tijekom 2025. godine Centar je sudjelovao na Upravljačkom odboru i SWAP treningu 30. rujna – 3. listopada u Cagliariju, u Italiji te 1. i 2. prosinca organizirao Democracy Labs radionicu u Kaštelima i Splitu kao pripremu za provedbu participativnog procesa u 2026. godini. U suradnji s Plan Bleu izrađena je studija o upravljačkim krajolicima i kapitalizaciji participativnih procesa, temeljena na desk istraživanju i intervjuima s dionicima. Centar je također sudjelovao u redovitim koordinacijskim, komunikacijskim i izvještajnim aktivnostima projekta.

3.2.2 Projekt SEADITO

Socio-ekološka analiza i modeli za digitalne blizance oceana – SEADITO projekt je u okviru EU misije „*Obnovimo naše oceane i vode*” (Misija Ocean), čiji je cilj zaštititi i obnoviti zdravlje naših oceana i voda (hidrosfere) putem istraživanja i inovacija, uključivanja građana te ulaganja u plavo gospodarstvo do 2030. godine. Konzorcij okuplja 14 europskih partnera, a nositelj projekta je Sveučilište u Aalborgu (AAU) iz Danske.

PAP/RAC sudjeluje u projektu kao partner s manjom ulogom, pružajući potporu provedbi studija slučaja na Mediteranu, osobito u okviru zadataka 4.1 (Identifikacija i uključivanje dionika), 4.2 (Specifikacija, prikupljanje i osiguranje kvalitete podataka), 4.3 (Operacionalizacija socio-ekoloških modela specifičnih za studije slučaja) i 4.5 (Sinteza rezultata studija slučaja) ovog radnog paketa. PAP/RAC pruža podršku i doprinosi radu kolega iz Grčke, iz HCMR-a, koji rade na studiji slučaja u Saronskom zaljevu. Cilj je istražiti socio-ekološke učinke različitih, često suprotstavljenih ljudskih aktivnosti na usluge morskih ekosustava, s ciljem izgradnje održivog plavog gospodarstva. Uspostavljene su snažne poveznice s IMAP pokazateljima, osobito s tri pokazatelja koje koordinira Centar, kao i s rješenjima temeljenima na prirodi (NbS) te interakcijama kopno–more. Projekt će završiti krajem ožujka 2027. godine.

3.3 Sudjelovanje u aktivnostima drugih sredozemnih organizacija

Sredozemna regija, UNEP/MAP i Centar već su godinama predvodnici u području IUOP-a, ne samo zbog Protokola – u svijetu prvog ovakvog pravnog instrumenta – već i zbog bogatog iskustva i ekspertize stečene tijekom godina praktične provedbe IUOP-a. Iz tih je razloga Centar često pozvan da se uključi u aktivnosti drugih nacionalnih i međunarodnih institucija. Najvažnije takve inicijative u 2025. godini na kojima je Centar sudjelovao bile su:

- **Tematski ad hoc sastanak Mediteranske komisije za održivi razvoj (MCSD)** održan je u Istanbulu, u Turskoj, 12. i 13. veljače uz domaćinstvo OECD Istanbul Centra te potporu Francuske. U skladu s Programom rada i proračunom UNEP/MAP-a za razdoblje 2024.–2025., usvojenim na COP23, cilj sastanka bio je osigurati maksimalnu uključenost i aktivan doprinos procesu ažuriranja Mediteranske strategije održivog razvoja (MSSD), ključne platforme za suradnju u području održivog razvoja na Sredozemlju. U okviru sastanka, PAP/RAC je predstavio novu inicijativu – prijedlog da se Mediteranski dan obale službeno prizna kao međunarodni dan Ujedinjenih naroda – čime se dodatno potvrđuje predanost regije održivosti obalnih područja.
- **Treći godišnji sastanak dionika UNEP-GEF MedProgramme-a** održan od 8. do 11. travnja 2025. godine u Istanbulu, u Turskoj. Sastanak je organizirao UNEP/MAP, a glavni cilj bio je omogućiti izravnu razmjenu znanja i uspostavljanje sinergijskih interakcija među projektima, kao i pružiti priliku za uključivanje šire publike dionika iz mediteranske regije. Sastanak je okupio predstavnike država ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, provedbene i izvršne agencije MedProgramme-a, Tajništvo GEF-a, bilateralne i multilateralne donatore i međunarodne financijske institucije. Rezultati PAP/RAC-a razvijeni u okviru MedProgramme-a predstavljeni su na ovom sastanku.
- MedProgramme je omogućio i sudjelovanje PAP/RAC-a na **Trećoj UN-ovoj konferenciji o Oceanima (UNOC2025)**, održanoj u lipnju u Nici. Osim događanja pripremljenog u suradnji s Republikom Hrvatskom koje je detaljnije prikazano u poglavlju 3.4.1 predstavnici Centra sudjelovali su i na pokretanju koalicije **Ocean Rise & Coastal Resilience**, te obilježavanju **50.**

obljetnice UNEP/MAP-a, te u popratnom događanju „Partnerstvo za održivost oceana i SDG14: 30 godina LME suradnje i put naprijed“, u organizaciji GEF IW:LEARN-a, UNESCO-IOC-a i IMO-a. Sudjelovanjem u više strateških sesija i u pripremi obilježavanja 50. obljetnice UNEP/MAP-a, PAP/RAC je dodatno učvrstio svoju ulogu ključnog regionalnog aktera u promicanju integralnog upravljanja obalnim i morskim područjima.

- **Sastanak o ažuriranju Regionalnog okvira za prilagodbu klimatskim promjenama (Regional Climate Change Adaptation Framework - RCCAF)** održan je u Istanbulu, 8.–9. srpnja. Za delegate i stručnjake iz mediteranskih zemalja. Revidirani okvir, koji obuhvaća razdoblje od 2026. do 2035. godine, pripremljen je za usvajanje na 24. sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, održanom u Kairu u prosincu. S obzirom na to da se Sredozemlje zagrijava 20 % brže od globalnog prosjeka te da su obalna područja snažno urbanizirana, prilagodba klimatskim promjenama prepoznata je kao hitan prioritet, osobito za niske obalne zone. U raspravama je naglašena potreba za većim ulaganjima u klimatsku otpornost putem međunarodnih mehanizama, nacionalnih proračuna i uključivanja privatnog sektora, kao i za jačanjem razmjene znanja. Sudionici su preporučili širu diseminaciju studija koje vodi UNEP/MAP, uključujući Med50, kao i analizu štetnih subvencija u regiji.
- **Sastanak nacionalnih kontaktnih točaka MAP-a** održan u Ateni, u Grčkoj, od 16. do 19. rujna 2025. Sudionici iz ugovornih stranaka, Europske unije, tijela UN-a, međuvladinih organizacija i nevladinih organizacija razmotrili su napredak ostvaren u dvogodišnjem razdoblju 2024.–2025. te razmotrili i raspravili sve pripremljene dokumente za sastanak ugovornih stranaka COP 24, zakazan za 2.–5. prosinca 2025. u Kairu, Egipat.
- **Webinar o obalnim močvarama Sredozemlja** održan je 29. rujna, u organizaciji Europskog tematskog centra za prostornu analizu i sintezu – Sveučilišta u Malagi (ETC-UMA), u okviru projekata RESTORE4Cs i Wetland4Change, u suradnji s PAP/RAC-om i SPA/RAC-om, MedWet-om, Sveučilištem u Valenciji i Tour du Valat. Webinar je ponudio pregled stanja obalnih močvara, predstavio najnovije znanstvene spoznaje te raspravio načine integriranja tih nalaza u politike zaštite prirode, klimatske politike i sektorske politike. Time je doprinio jačanju regionalnih obveza u okviru Barcelonske konvencije, osobito Post-2020 SAPBIO-a, kao i provedbi Pariškog sporazuma, Ramsarske konvencije, Konvencije o biološkoj raznolikosti i Europskog zelenog plana. Na webinaru su sudjelovali stručnjaci iz nacionalnih i regionalnih tijela vlasti, istraživačkih institucija te organizacija uključenih u evaluaciju ili provedbu politika vezanih uz obalne močvare na razini Mediterana.
- **29. Sastanak Stručne skupine država članica za prostorno planiranje mora (MSP)**, održan 22. i 23. listopada 2025. u Limassolu na Cipru, u organizaciji Europske komisije (DG MARE). Sastanak je okupio države članice EU-a, regionalne organizacije i partnerske inicijative radi rasprave o napretku i budućim smjernicama provedbe prostornog planiranja mora, s posebnim naglaskom na reviziju MSP Direktive, Europski pakt za oceane, MSPglobal inicijative te nove regionalne mehanizme potpore. PAP/RAC je na sastanku predstavio dugogodišnji mandat i iskustvo UNEP/MAP-a u promicanju pristupa utemeljenih na ekosustavima i međusektorskoj suradnji, demonstrirajući kako okvir Barcelonske konvencije podupire usklađenu, uključivu i regionalno koordiniranu provedbu prostornog planiranja mora na razini cijelog Sredozemlja.
- **Završna konferencija projekta ReMAP** u Helsinkiju, koja je ujedno bila završni događaj Tjedna MSP podataka 2025., jednog od ključnih europskih okupljanja posvećenih unaprjeđenju prostornog planiranja mora (MSP) kroz podatke i digitalne inovacije. Događanje je održano od 14. do 16. listopada, te okupilo je stručnjake za MSP, donositelje politika, znanstvenike i donositelje odluka

iz cijele Europe s ciljem jačanja suradnje i unapređenja pristupa utemeljenih na podacima u području MSP-a. Kroz svoje alate, tehnički okvir i suradnički pristup, projekt ReMAP doprinio je jačanju kapaciteta država članica EU-a za izradu učinkovitijih, usklađenijih i podatkovno utemeljenih pomorskih prostornih planova, dok je konferencija u Helsinkiju označila važnu prekretnicu, potvrdivši zajedničku predanost MSP zajednice inovacijama, suradnji i kontinuiranom unapređenju upravljanja morskim prostorom u Europi.

- **Konferencija „Obnova obala kao ključni pokretač prilagodbe klimatskim promjenama“**, održana 4. studenoga u okviru sajma Ecomondo 2025, jednog od vodećih europskih međunarodnih sajmova posvećenih ekološkoj tranziciji, održivosti i inovacijama u području okoliša. Konferencija je uključivala okrugle stolove o stanju razvoja alata politika za prilagodbu obalnih područja te o jačanju suradnje među dionicima radi ubrzavanja napora u prilagodbi klimatskim promjenama. PAP/RAC je aktivno doprinio izradi dokumenta „Manifesto for Strengthening Climate Resilience and Adaptation of Maritime Regions“, koji je proizašao iz konferencije. Manifest poziva europske donositelje politika i dionike na mobilizaciju odgovarajućih resursa, usklađivanje upravljačkih okvira, ubrzanje planiranja prilagodbe obalnih područja te poticanje inovacija, s ciljem jačanja otpornosti i dugoročne održivosti europskih pomorskih regija. Inicijativa također doprinosi tekućim raspravama o budućem Integriranom europskom okviru za klimatsku otpornost i upravljanje rizicima, čije se donošenje očekuje do kraja 2026. godine, kao i o Višegodišnjem financijskom okviru EU-a za razdoblje 2028.–2034., koji će oblikovati buduće prioritete i ulaganja u prilagodbu klimatskim promjenama. Manifest promiče koalicija organizacija koju čine MASE, CPMR, PAP/RAC, UN-DCC-CR, GNRAC, Zaklada CMCC, SINLOC i Grad Livorno, a otvoren je i za druge organizacije koje su spremne podržati njegove ciljeve i pridružiti se inicijativi. Konferencija o obali, koja se tradicionalno održava u sklopu sajma, predstavlja platformu za dijalog između javnih institucija, istraživačkih organizacija i stručnjaka iz prakse.

3.4 Aktivnosti Centra u Republici Hrvatskoj

3.4.1 Sudjelovanje na sastancima i konferencijama

Sudjelovanje na UN-ovoj konferenciji o Oceanima (UNOC3) u Nici, Francuska

PAP/RAC bio je uz Republiku Hrvatsku, suorganizator događanja „Ocean, naša budućnost, naša odgovornost: Ubrzavanje prilagodbe i jačanje otpornosti od mediteranskog kopna do mora“, u okviru Treće UN-ove konferencije o Oceanima (UNOC2025) održanoj u Nici, u Francuskoj. Događanje je održano 9. lipnja u partnerstvu s Ministarstvom Vanjskih poslova, te s Ministarstvom zaštite okoliša i zelene tranzicije (MZOZT) Republike Hrvatske, UNEP/MAP-om, Plan Bleu-om i SPA/RAC-om. Događaj je predstavio ključne nacionalne i regionalne primjere primjene IUOP-a i MSP-a u jačanju otpornosti obalnih i morskih područja, a o njemu je izvještavano i na mrežnim stranicama Ministarstva. Tjedan je obilježen snažnim porukama o važnosti mediteranskog doprinosa globalnoj agendi za oceane, uključujući najavu Hrvatske o ratifikaciji BBNJ sporazuma i ostvarenju cilja zaštite više od 30% morskog područja. Sudjelovanjem u više strateških sesija i u pripremi obilježavanja 50. obljetnice UNEP/MAP-a, PAP/RAC je dodatno učvrstio svoju ulogu ključnog regionalnog aktera u promicanju integralnog upravljanja obalnim i morskim područjima.

Sastanci u Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije

Na zamolbu koordinatorice UNEP/MAP-a, gđe. Tatjane Heme, **16. lipnja** u Upravi vodnog gospodarstva i zaštite mora Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije nadležnog za vodno gospodarstvo organiziran je hibridni sastanak na kom se raspravljalo o usklađenosti provedbe zajedničkih operativnih principa za komponente UNEP/MAP-a, te o pripremi nacрта novog okvirnog sporazuma između RH i UNEP-a o Centru. Sastanku su prisustvovali gđa. Elizabeta Kos, ravnateljica Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora i kontaktna točka UNEP/MAP-a; gđa. Nikolina Petković Gregorić, načelnica Sektora za strateško planiranje, europsku i međunarodnu suradnju i upravljanje programima, Uprava za EU projekte, europsku i međunarodnu suradnju; gđa. Ruklić viša stručna savjetnica – specijalistica Službe za međunarodne poslove; gđa. Snježana Dominković Alavanja, viša savjetnica, Područna služba za zaštitu mora i priobalja i kontaktna točka PAP/RAC-a; gđa. Sandra Trošelj Stanišić, viša savjetnica, Područna služba za zaštitu mora i priobalja-Rijeka; gđa. Margareta Krešić, predstavnica Instituta za vode „Josip Juraj Strossmayer“; Tatjana Hema, koordinatorica UNEP/MAP-a; Ilias Mavroeidis, službenik za programe UNEP/MAP-a; Elli Sfyroeras, asistentica za upravljanje programima UNEP/MAP-a; ravnateljica PAP/RAC-a Daria Povh Škugor; Marina Marković, viša voditeljica programa PAP/RAC-a; i Dina Šilović, financijska koordinatorica PAP/RAC-a. Po pitanjima postavljenim unutar funkcionalnom analizom o provedbi zajedničkih operativnih principa potvrđeno je slijedeće:

- PAP/RAC je osnovan kao samostalni pravni subjekt odlukom COP-a;
- Sva radna mjesta unutar PAP/RAC-a otvorena su odlukama COP-a kroz koje je definirano da se ista financiraju iz MTF-a
- Vlada RH pruža kontinuiranu podršku Centru kroz redovne godišnje doprinose
- PAP/RAC ima funkcionalnu i financijsku autonomiju

Istaknuta su i slijedeća otvorena pitanja:

- Mogućnost isplate dnevnica po pravilima UN-a;
- Mogućnost oslobođanja od plaćanja PDV-a i poreza na dohodak, i ostalih poreznih davanja na sredstva za aktivnosti PAP/RAC-a financirana od strane UNEP/MAP-a, u skladu s odredbama Ugovora o domaćinstvu PAP/RAC-u između Republike Hrvatske i UNEP-a iz 1996.

Po pitanju mogućnosti isplate dnevnica po pravilima UN-a, Gđa. Hema je istaknula važnost ovog pitanja za PAP/RAC i UNEP/MAP naglasivši kako su, primjenom nacionalnih propisa vezanih uz isplatu dnevnica, sudionici na PAP/RAC-ovim sastancima zaknuti za pravo dobivanja UN dnevnica, obzirom da se iste financiraju iz UNEP/MAP-ovog budžeta. Time primjena nacionalnih propisa onemogućuje organizaciju PAP/RAC-ovih sastanaka u Hrvatskoj, te otežava pa i onemogućuje uspješnu organizaciju sastanaka u ostalim mediteranskim zemljama. Ukoliko se ne pronade rješenje za navedeni problem, gđa. Hema je navela da će UNEP/MAP biti u poziciji oduzeti navedena sredstva namijenjena PAP/RAC-u i preusmjeriti ih prema Koordinacijskoj jedinici u Ateni. U tom smislu je predloženo da bi se UN DSA (Dnevna naknada za putovanja UN-a – UN Daily Subsistence Allowance) u okviru projekata UNEP/MAP-a trebalo tretirati na isti način kao DSA kod EU projekata, koji dopuštaju primjenu EU pravila.

Što se tiče pitanja plaćanja pdv-a, poreza na dohodak i ostalih poreznih davanja na sredstva za aktivnosti PAP/RAC-a financiranih od strane UNEP/MAP-a dogovoreno je da će PAP/RAC, na osnovu najnovijih primjera sličnih Okvirnih sporazuma koje je UNEP sklopio s regionalnim Centrima, uz pomoć vanjskih pravnih savjetnika, PAP/RAC izraditi prvi nacrt Okvirnog sporazuma te ga uputiti u MZOZT i u Koordinacijsku jedinicu u Ateni. Od strane RH, MZOZT će osnovati radnu skupine u koju će biti imenovani stručnjaci za pravna pitanja iz različitih sektora MZOZT-a, kao i predstavnici MVEP-a, Ministarstva Financija te Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, s ciljem pronalaženja rješenja za identificirane izazove u funkcioniranju PAP/RAC-a, uzimajući u obzir njegov specifičan i jedinstven status i mandat.

Posljednja točka rasprave bio je prijedlog Koordinatorice UNEP/MAP-a gđa. Heme da RH koja još nije bila domaćin UNEP/MAP sastanku ugovornih stranaka (COP-u) preuzme tu ulogu za slijedeći sastanak CO25 koji je će održati u prosincu 2027. godine. Odlučeno je da će se pripremiti prijedlog Zaključka o prihvaćanju domaćinstva COP 25 BC koji će se uputiti prema Vladi kako bi se utvrdilo stajalište Vlade RH po ovom pitanju te odredila zaduženja tijelima državne uprave vezano uz organizaciju predmetnog sastanka.

U studenom je radi podrške pripremama RH za formiranje hrvatske delegacije za COP24 održan ad-hoc sastanak u MZOZT-u. Sastanku su prisustvovala državna tajnica Tanja Radić Lakoš i Anja Bagarić; gđa. Elizabeta Kos, ravnateljica Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora i UNEP/MAP kontaktna točka; gđa. Anamarija Šopron Bognar, ravnateljica Uprave za EU projekte, europsku i međunarodnu suradnju; gđa. Nikolina Petković Gregorić, načelnica Sektora za strateško planiranje, europsku i međunarodnu suradnju i upravljanje programima, i Ivan Radić, viši savjetnik, Područne služba za zaštitu mora i priobalja i ravnateljica PAP/RAC-a Daria Povh Škugor. Nakon sastanka donesena je odluka da će na COP24 u Kairu Republiku Hrvatsku predstavljati delegacija u slijedećem sastavu:

- g. Tomislav Bošnjak, izvanredni i opunomoćeni veleposlanik, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Arapskoj Republici Egipat, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, voditelj delegacije
- gđa Elizabeta Kos, vršiteljica dužnosti ravnateljice Uprave za vodno gospodarstvo i zaštitu mora, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, članica delegacije
- g. Igor Kreitmeyer, vršitelj dužnosti ravnatelja Uprave za zaštitu prirode, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, član delegacije
- g. Ivan Radić, viši stručni savjetnik u Službi za zaštitu mora i priobalja – Rijeka, Uprava za vodno gospodarstvo i zaštitu mora, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, član delegacije
- gđa Biserka Vištica, voditeljica Službe za zaštitu mora i kopnenih voda, Uprava sigurnosti plovidbe, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, članica delegacije
- gđa Žana Bjelkanović, viša kontrolorica u Inspekciji sigurnosti plovidbe stranih brodova u okviru Službe za zaštitu mora i kopnenih voda, Uprava sigurnosti plovidbe, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, članica delegacije

- g. Davor Vukmirić, zamjenik glavnog direktora, Hrvatske vode, član delegacije
- g. Danko Biondić, voditelj Sektora razvoja i planiranja vodnoga gospodarstva, Hrvatske vode, član delegacije
- gđa Slavica Matijević, znanstvena savjetnica, Laboratorij za kemijsku oceanografiju i sedimentologiju, Institut za oceanografiju i ribarstvo, članica delegacije

3.4.1 Projekti koji se provode u Republici Hrvatskoj

U poglavljima 3.2.3 i 3.2.5 opisani su projekti koje je Centar provodio u Republici Hrvatskoj tijekom 2025. godine. Posebno ističemo projekt DesirMED u kojem je klaster Splitsko-dalmatinske županije radi postignuća na području IUOP-a dobio status demonstracijske regije, projekt INCORE-MED, kao i postojanje platforme znanja o otpornosti dostupne na hrvatskom jeziku [AdriAdapt](#), koju je do sada posjetilo više od 115.000 posjetitelja iz više od 150 zemalja.

4. Komunikacija, edukacija i promidžba

4.1. Vidljivost Centra

Mrežne stranice Centra redovito se ažuriraju kao jedinstvena platforma sa relevantnim sadržajima, čime je značajno povećana vidljivost Centra. Stranica je sadržajno unaprijeđena u skladu s obvezom proaktivne objave informacija. Vizualnim identitetom i logom izgrađena je prepoznatljivost Centra u javnosti, kao i komunikacija prema ciljanim skupinama.

Vidljivost Centra posebno je velika tijekom kampanje „Mediterranskog dana obale“, koja se jednom godišnje i provodi upravo s ciljem informiranja široke javnosti i svih dionika o radu Centra i UNEP/MAPA, naporima sredozemnih zemalja za uspostavljanje održivih modela razvitka te postignutim rezultatima. Osim posebne mrežne stranice „Mediterranski dan obale“ ima i svoju Facebook stranicu (više od 1.900 stalnih pratitelja) te LinkedIn stranicu (više od 1.400 stalnih pratitelja).

<http://paprac.org/>

<https://iczmplatform.org/>

<https://coastday.net/>

[MSP Workspace](#)

<https://www.linkedin.com/company/pap-rac-unesp-map/>

<https://www.facebook.com/Coast.Day.Med/>

Popis stranica kojim upravlja Centar vidljiv je i preko https://linktr.ee/pap_rac

Velika vidljivost Centra u RH i na međunarodnoj razini postiže se i poveznicama koje sa stranica drugih institucija i organizacija upućuju na internetske stranice Centra i/ili na izravan kontakt sa djelatnicima Centra.

<https://www.unep.org/unespmap/>

[CREATE project](#)

<https://adriadapt.eu/>

Tu su naravno i stranice projekata koje PAP/RAC provodi:

<https://www.desirmed.eu/>

<https://gefmed.paprac.org/>

<https://incore-med.interreg-euro-med.eu/>

[MEDIGREEN project](#)

<https://msp4bio.eu/>

<https://seadito.eu/>

4.2. Suradnja s medijima

Predstavnici Centra redovito sudjeluju u radijskim i televizijskim emisijama s ciljem promicanja važnosti očuvanja prirode i okoliša, posebice tema morskog okoliša, planiranja i zaštite obalnog i morskog prostora, klimatskih promjena i drugih tema iz područja djelovanja Centra. Nastavljena je tradicionalna suradnja s dnevnim novinama i web portalima, a sudjelovanjem na tribinama, radionicama i konferencijama povećana je svijest o važnosti pojedinih tema. Najveći broj objava u medijima bio je u vrijeme održavanja „Mediterranskog dana obale“, no vrijedi istaknuti kako je digitalna kampanja u 2025. godini imala izuzetne rezultate (prikazano u poglavlju 3.1.6.).

4.3. Edukacija i informiranje

Aktivnostima na edukaciji dionika i informiranju javnosti posvećuje se velika pažnja u okviru cjelokupnog programa rada UNEP/MAP-a, pri čemu Centar ima istaknutu ulogu.

4.3.1 Edukacijske aktivnosti

Glavni edukacijski program Centra je virtualni tečaj o IUOP-u „MedOpen“ (više u poglavlju 3.1.4). I ostale edukacijske aktivnosti opisane su u prethodnim poglavljima, ovisno o temi koju su obrađivale. Posebno valja istaknuti edukacije koje Centar organizira za studente hrvatskih sveučilišta te da je Centar od 2018. godine nastavna baza Odjela za studije mora Sveučilišta u Splitu.

4.4. Publikacije

Centar objavljuje publikacije i ostale materijale na službenim jezicima UNEP/MAP-a, a to su engleski i francuski. U cilju očuvanja okoliša, na minimum je svedeno tiskanje te se publikacije objavljuju na Internet stranicama Centra <https://iczmplatform.org/library>

U 2025. godini objavljeno je više različitih publikacija, od kojih ističemo dolje navedene, s poveznicama ukoliko se nalaze na stranicama Centra:

- [Study on Risks of Investing in Low Elevation Coastal Zones in the Mediterranean, December 2024](#)
- [Report on the main legal, political and institutional obstacles and opportunities for implementing coastal adaptation solutions – TTA, Morocco](#), in French
- [Policy paper on the benefits of the Protocol on Integrated Coastal Zone Management in the Region TTA and beyond, in light of the changing climate](#), in English
- CAMP Malta Feasibility Study, May 2025, in English
- CAMP İzmir, Türkiye Feasibility Study, June 2025, in English
- [Draft ICZM coastal plan for the region Tangier-Tetouan-Al Hoceima](#), in French
- [Atlas of the draft ICZM coastal plan TTA](#), in French
- Legal Study on Integration of Transboundary EIA/SEA in the Context of the Barcelona Convention and its Protocols, March 2025, English and French
- [Report of the Regional Technical Meeting on the Legal Study on Integration of Transboundary EIA/SEA in the Context of the Barcelona Convention and its Protocols](#), English and French
- Integrated Mediterranean Approach to Transboundary Environmental Assessments under the Barcelona Convention (ENG and FR)
- Online Consultation Meeting Report on Transboundary EIA/SEA Activities Within the UNEP/MAP Framework (ENG and FR)
- [2nd](#) and [3rd](#) MSP working group meeting reports
- State of play of sector-related EGD components in MSP plans of the EU MED countries. Country assessment: Cyprus, Malta, Slovenia
- MSP WG Draft Terms of Reference
- Law on coast and sea for Bosnia and Herzegovina, May 2025
- WG621/4: Report of the PAP/RAC NFP meeting (6-7 May 2025, Athens) in [English](#) and in [French](#)
- [Coast Day 2024 Report](#), January 2025
- Report of the Expert Meeting on Guidelines for Coastal Plans
- Draft Position paper: Advancing implementation of MSP in the Mediterranean
- Small-scale and Recreational Fishery sector for the future MSP in Albania
- Initial Guidance on Linking Coastal and Marine Planning in Türkiye
- Plan de communication APAL 2026-2028 – Au service de la mise en œuvre de la Stratégie Nationale GIZC en Tunisie
- Rapport de cadrage sur la planification de l'espace maritime (PEM) en Tunisie

- WG632/3: Proposal of Climate Change-related Common Indicators (Cis) within Ecological Objective EO7 and EO8
- [WG622/8: Meeting of the Ecosystem Approach Correspondence Group on Monitoring \(CORMON\) Coast and Hydrography](#) (15-16 July 2025, Rome)
- [WG632/4: Report of the meeting of the Ecosystem Approach Correspondence Group on Monitoring \(CORMON\) Coast and Hydrography](#) (30 September 2025, teleconference)
- WG.622/3: Guiding Factsheet for CI 15 and CI16
- WG.622/4: IMAP reporting status of implementation: IMAP Info System evolution and way forward to fine-tune the Data Dictionaries and Data Standards related to Coast and Hydrography IMAP Common Indicators
- WG.622/5: Proposal for GES assessment for CCI 25 Land cover change
- Coast Day 2025 [Storymap](#)
- Coast Day 2025 [Media Advisory](#)
- Press release in [EN](#) and in [FR](#)

5. Financijsko poslovanje

U 2025. godini Centar je poslovao preko računa u OTP – BANKA D.D.

Sredstva planirana za 2025. godinu bila su potvrđena na jedanaestoj sjednici Upravnog vijeća održanoj 13. prosinca 2024. godine u iznosu od 1.354.439 €. Na trinaestoj sjednici Upravnog vijeća Centra, održanoj 17. prosinca 2025., izglasan je 1. rebalans financijskog plana, kada je financijski plan Centra iznosio 1.616.220 €.

Tablica 1. Struktura prihoda Centra u 2025.

Vrsta prihoda	Plan za 2025. (€)	Realizacija na 31.12.	Indeks
Prihodi od financijske imovine	2	2	100,00%
Prihodi iz proračuna	26.546	26.546	100,00%
Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	1.428.818	1.463.510	102,43%
Prihodi od Institucija i tijela EU	149.252	113.785	76,24%
Ostali prihodi	1.601	1.451	90,63%
UKUPNO	1.606.219	1.605.294	%
Preneseni višak iz 2024.g.	10.001	10.001	100,00%
UKUPNO PRIHODI	1.616.220	1.615.295	99,94%

Financijskim planom Centra planirano je ukupno 1.616.220€ prihoda, od kojih je realizirano 1.615.295€, odnosno 99,94%.

Tablica 2. Struktura rashoda Centra u 2025.

Vrsta rashoda	Plan za 2025. (€)	Realizacija na 31.12.	Indeks
Rashodi za radnike	731.547	731.600	100,01%
Materijalni rashodi	805.599	804.517	99,87%
Rashodi amortizacije	11.818	11.818	100,00%
Financijski rashodi	2.217	2.616	118,00%
Donacije	64.487	64217	99,58%
UKUPNO RASHODI	1.615.668	1.614.768	99,94%

Financijskim planom Centra planirano je rashoda u ukupnom iznosu od 1.615.668 €, od kojih je realizirano 1.614.768 €, odnosno 99,94%.

Tablica 3. Rezultat poslovanja Centra u 2025.

	2025. (€)
Ukupni prihodi	1.605.295
Ukupni rashodi	1.614.768
REZULTAT POSLOVANJA (manjak prihoda)	-9,474
Preneseni višak iz 2024.	10.001
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju	527

Razlika između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda u 2025. godini iznosi -9.474 €. Razlika od 9.474 € smatra se manjkom prihoda u 2025. godini koji će se pokriti iz prenesenog viška (10.001€) iz 2024. godine. Višak koji na kraju 2025. godine ostaje raspoloživ za sljedeće razdoblje iznosi 527 €.

6. Zaključak

Centar je ustanova koja obavlja djelatnost vezanu za provedbu dijela programa UNEP/MAP-a, prema obvezama iz Konvencije o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelonska konvencija). Centar obavlja stručne, organizacijske i tehničke poslove u okviru provedbe programa UNEP/MAP-a u područjima koja određuju ugovorne stranke Barcelonske konvencije, a to su sve zemlje sredozemnog bazena i Europska unija.

Prava i dužnosti osnivača Centra obavlja Vlada Republike Hrvatske, a prava i obveze Centra u vezi s provođenjem odobrenog mu dijela programa UNEP/MAP-a određena su ugovorom između osnivača Centra i UNEP-a. Tijekom 2024. i 2025. godine, u okviru analize sustava UNEP/MAP-a koja uključuje i analizu usklađenosti statusa Centara s zajedničkim odredbama sustava, intenziviran je proces neophodne revizije ovog ugovora. Očekuje se da će novi ugovor riješiti poteškoće u poslovanju Centra, posebice u svjetlu priprema obilježavanja 50.-te obljetnice tijekom 2027. godine i domaćinstva 25. COP-a Barcelonske konvencije predloženog za istu godinu.

Planirane aktivnosti u 2025. godini uspješno su provedene, u skladu s Programom rada i proračunom Centra usvojenima od strane zemalja potpisnica Barcelonske konvencije u sklopu programa rada i proračuna UNEP/MAP sustava za razdoblje 2024.-2025., donesenog na sastanku ugovornih stranaka COP 23 (Portorož, Slovenija, prosinac 2023.). U skladu s donesenim dvogodišnjim planom, Centar je u 2025. godini proveo sljedeće aktivnosti: priprema CAMP projekata za Maltu i Tursku; doprinos UNEP/MAP-ovu Integralnom programu praćenja i procjene stanja morskog i obalnog okoliša; provedba on-line tečaja „MedOpen“ i organizacija proslave „Mediterranskog dana obale“; provedba aktivnosti koje se odnose na IUOP i klimatske promjene u sklopu UNEP/MAP – GEF-ova „MedProgramme“; te pripremu i provedbu nekoliko projekata financiranih od strane EU.

Tijekom 2025. godine pripremljen je Programa rada za razdoblje 2026.-2027., čiji proces usvajanja prošao kroz tri faze:

1. Program je bio predstavljen i potvrđen od strane nacionalnih kontaktnih točaka Centra svih zemalja potpisnica Barcelonske konvencije na sastanku u Ateni, u svibnju 2025.;
2. Program je bio predstavljen i potvrđen od strane kontaktnih točaka UNEP/MAP-a na sastanku u Ateni u rujnu 2025.;
3. Programa rada za razdoblje 2026-2027 usvojen je na sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije (COP24), koji se održao u prosincu 2025. u Kairu, u Egiptu.

Internetska stranica Centra (<http://paprac.org/>), kao jedinstvena platforma sa svim relevantnim sadržajima, redovito je ažurirana tijekom godine. Vidljivost Centra postignuta je kroz medije, sudjelovanje na stručnim radionicama i konferencijama te obilježavanje „Mediterranskog dana obale“.

Prilog 1. Popis korištenih kratica

ABMT	Alat za upravljanje prostornim zonama (Area-Based Management Tools)
APAL	Agencija za zaštitu i planiranje obale Tunisa (Agence de protection et d'aménagement du littoral)
BBNJ	Sporazum na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije (Agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction – BBNJ Agreement)
CAMP	Program upravljanja obalnim područjima (Coastal Area Management Programme)
CC/RAC	UNEP/MAP-ov Centar za klimatske promjene (Climate Change / Regional Activity Centre)
CI	Zajednički pokazatelj (Common Indicator)
CMCC	Euro-Mediterranski Centar za klimatske promjene (Centro Euro-Mediterraneo sui Cambiamenti Climatici)
COP	Konferencija ugovornih stranaka Barcelonske konvencije (Conference of Parties)
CORMON	Radna skupina za praćenje ekosustavnog pristupa (Ecosystem Approach Correspondence Group on Monitoring)
CRA/PPA	Centar za regionalne aktivnosti / Programa prioriternih akcija (eng. Priority Actions Programme / Regional Activity Centre – PAP/RAC)
CPMR	Konferencija Perifernih Pomorskih Regija (Conference of Peripheral Maritime Regions)
EcAp	Ekosustavni pristup (Ecosystem approach)
EIA	Procjena Utjecaja na Okoliš (Environmental Impact Assessment)
EMFAF	Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i potpora održivosti na moru (European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund)
EO	Ekološki ciljevi (Ecological objectives)
ERA	Uprava za okoliš i resurse Malte (The Environment and Resources Authority)
EU	Europska unija
GEF	Svjetski fond za okoliš (Global Environment Facility)
GES	Dobro stanje okoliša (Good Environmental Status)
GWP	Globalno partnerstvo za vodu (Global Water Partnership)
GNRAC	Nacionalna Grupa za istraživanje obalnog okoliša Italije (Gruppo Nazionale per la Ricerca Ambiente Costiero)
IMAP	UNEP/MAP-ov integralni program praćenja i procjene stanja okoliša (Integrated Monitoring and Assessment Programme)
IMO	UN-ova Međunarodna pomorska organizacija (International Maritime Organisation)
IMP	Integralni Plan Upravljanja (Integrated Management Plan)
INFO/RAC	UNEP/MAP-ov Centar za informiranje, komuniciranje i upravljanje bazom podataka
IOC/UNESCO	UNESCO-ova Međunarodna oceanografska komisija (International Oceanographic Commission)

IUCN	Međunarodna unija za očuvanje prirode (International Union for Conservation of Nature)
IUOP	Integralno upravljanje obalnim područjima
MAP	Mediterranski akcijski plan (Mediterranean Action Plan)
MASE	Ministarstvo okoliša i energetske sigurnosti Italije (Ministero dell'Ambiente e della Sicurezza Energetica)
MEDPOL	UNEP/MAP-ov Centar za procjenu i kontrolu zagađenja mediteranskog mora (The Programme for the Assessment and Control of Marine Pollution in the Mediterranean)
MSP	Prostorno planiranje morskih područja (Marine Spatial Planning)
MSSD	Mediterranska strategija održivog razvoja (Mediterranean Strategy for Sustainable Development – MSSD)
MVEP	Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
MZOZT	Ministarstvo Zaštite Okoliša i Zelene Tranzicije
NbS	Rješenja temeljena na prirodi (Nature based Solutions)
NFP	Nacionalna kontaktna točka (National Focal Point)
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OECM	Druge učinkovite prostorne mjere očuvanja mora (Other Effective Area-Based Conservation Measures)
PAP/RAC	UNEP/MAP-ov Centar Priority Actions Programme / Regional Activity Centre
PB/RAC	UNEP/MAP-ov Centar Plan Bleu / Regional Activity Centre
RCCAF	Regionalni okvir za prilagodbu klimatskim promjenama (Regional Climate Change Adaptation Framework)
REMPEC	UNEP/MAP-ov Regionalni centar za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Mediteranskog mora (The Regional Marine Pollution Emergency Response Centre for the Mediterranean Sea)
RERA SD	Razvojna agencija splitsko-dalmatinske županije
RH	Republika Hrvatska
SCCF	Posebni fond za klimatske promjene (Special Climate Change Fund)
SEA	Strateška procjena utjecaja na okoliš (Strategic Environmental Assessment)
SPA/RAC	UNEP/Map-ov Centar za posebno zaštićena područja (Specially Protected Areas / Regional Activity Centre)
SRL TTA	Obalni plan regije Tanger – Tetouan – Al Hoceima (Schéma régional du littoral – SRL)
UfM	Unija za Mediteran (Union for the Mediterranean)
UN-DCC-CR	Centar za otpornost obala - dio UN-ove mreže desetljeća znanosti o ocenama (UN endorsed Decade Collaborative Centre for Coastal Resilience)
UN DSA	Dnevna naknada za putovanja UN-a (UN Daily Subsistence Allowance)
UNEP	Program Ujedinjenih naroda za okoliš (United Nations Environment Programme)
UNESCO-IHP	UNESCO-ov Međuvladin Hidrološki Program (Intergovernmental Hydrological Programme)
UNOC	Konferencija Ujedinjenih naroda o oceanima (United Nations Ocean Conference)